

Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Önkormányzata

Szociális és gyermekvédelmi évkönyv

2010.

A szociális és gyermekvédelmi évkönyvet a Képviselő-testület .../2011./XI.ÖK/.../ sz. határozatával elfogadta.

Budapest, 2011.

dr. Hoffmann Tamás
polgármester

TARTALOM

I. Az Önkormányzat által nyújtott pénzbeli és természetbeni ellátások.....	2
I. 1. A pénzbeli és természetben nyújtott ellátások áttekintése	2
I. 2. A pénzbeli és természetben nyújtott ellátások értékelése	3
1) Időskorúak járadéka.....	3
2) Aktív korúak ellátása.....	4
3) Lakásfenntartási támogatás.....	4
4) Ápolási díj	4
5) Köztemetés.....	4
6) Közgyógyellátás.....	4
7) Adósságcsökkentési támogatás.....	5
8) Átmeneti segély, rendszeres gyógyszer-támogatás, időskorúak gyógyszer-támogatása	5
9) Temetési segély	5
10) Születési és életkezdési támogatás	5
11) Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény.....	5
12) Kiegészítő gyermekvédelmi támogatás.....	6
13) Rendkívüli gyermekvédelmi támogatás.....	6
14) Gyermekétkeztetési és tanévkezdési támogatás	7
15) Óvodáztatási támogatás.....	7
16) Nevelési támogatás.....	7
II. Az Önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások	7
II. 1. A személyes gondoskodást nyújtó ellátások áttekintése	7
II. 2. Kötelező szociális alapszolgáltatások értékelése	10
1) Étkeztetés	10
2) Házi segítségnyújtás	10
3) Családsegítés	11
4) Utcai szociális munka.....	21
5) Nappali ellátás.....	23
II. 3. Kötelező szakosított ellátások értékelése	34
1) Átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény.....	34
II. 4. Vállalt alapszolgáltatási feladatok értékelése	36
1) Támogató szolgáltatás	36
2) Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás.....	37
3) Közösségi ellátások (szenvedélybetegek ellátása, alacsonyküszöbű ellátás)	37
II. 5. Vállalt szakosított ellátási feladat	38
1) Ápolást, gondozást nyújtó intézmény – idősek emeltszintű otthona.....	38
III. Az Önkormányzat gyermekvédelmi feladatainak értékelése.....	39
III. 1. Kötelező gyermekvédelmi személyes gondoskodást nyújtó alapellátások.....	39

1) Gyermekjóléti szolgáltatás, gyermekjóléti központ.....	39
2) Bölcsőde	46
3) Gyermek átmeneti otthona	47
4) Családok átmeneti otthona	49
III. 2. Vállalt személyes gondoskodást nyújtó ellátási feladatok.....	51
IV. Hatósági feladatok, intézkedések bemutatása.....	51
IV. 1. A Jegyzői Elsőfokú Gyámhatóság feladatainak bemutatása.....	51
A Gyámhatóság tevékenysége a 2010. évben.....	54
IV. 2. A Gyámhivatal intézkedéseinek bemutatása	55
IV. 3. Egyéb hatósági feladatok.....	59
V. A bűnmegelőzési program főbb pontjainak bemutatása	60
Közösségi bűnmegelőzés.....	61
Közösségi célú szolgáltató tevékenység.....	63
Közlekedésbiztonság	63
Közösségi célú vállalkozási tevékenység	64
Az ifjúkori bűnözés alakulása.....	65
VI. Újbuda demográfiai mutatói.....	66
VII. Összefoglalás.....	67

I. Az Önkormányzat által nyújtott pénzbeli és természetbeni ellátások

I. 1. A pénzbeli és természetben nyújtott ellátások áttekintése

A 2010. évben a pénzbeli és természetben nyújtott támogatásokkal kapcsolatos feladatok ellátása a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.), a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.), valamint a rászorult személyek támogatásáról szóló 4/2009./II.24./ XI.ÖK számú rendelet (a továbbiakban: Rendelet) előírásai alapján történt.

1. táblázat

A pénzbeli és természetben nyújtott támogatások újbudai rendszere

TÁMOGATÁS	Törvényben szabályozott	Önkormányzati rendeletben szabályozott	Kötelező	Vállalt
	1) időskorúak járadéka	○		○
2) aktív korúak ellátása	○	○	○	
3) lakásfenntartási támogatás alanyi jogcímen	○	○	○	
4) lakásfenntartási támogatás normatív jogcímen	○	○	○	
5) helyi lakásfenntartási támogatás	○	○	○	
6) ápolási díj normatív jogcímen	○		○	
7) újbudai ápolási díj	○	○		
8) köztemetés	○	○	○	
9) közgyógyellátás alanyi és normatív jogcímen	○		○	
10) közgyógyellátás – helyi megállapítás	○	○		○
11) rendszeres gyógyszer-támogatás		○		○
12) időskorúak gyógyszer-támogatása		○		○
13) adósságcsökkentési támogatás	○	○		○
14) átmeneti segély	○	○	○	
15) temetési segély	○	○	○	
16) születési és életkezdési támogatás		○		○
17) rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény	○	○	○	
18) gyermekétkeztetési támogatás		○		○
19) kiegészítő gyermekvédelmi támogatás	○	○	○	
20) tanévkezdési támogatás		○		○
21) rendkívüli gyermekvédelmi támogatás	○	○	○	
22) óvodáztatási támogatás	○		○	
23) nevelési támogatás		○		○

I. 2. A pénzbeli és természetben nyújtott ellátások értékelése

1) Időskorúak járadéka

Az időskorúak járadéka a megélhetést biztosító jövedelemmel nem rendelkező időskorúak részére nyújtott rendszeres támogatás. A támogatás a 62. életévét, il-

letőleg a reá irányadó nyugdíjkorhatárt betöltött személy részére állapítható meg. A támogatásban a 2010. évben 21 fő részesült, 6 811 E Ft összegben.

2) Aktív korúak ellátása

Az aktív korúak ellátása a hátrányos munkaerő-piaci helyzetű aktív korú személyek és családjuk részére biztosított támogatás. A támogatásban részesítettek száma 2010-ben 692 fő volt, akik részére 184 926 E Ft folyósítására került sor.

3) Lakásfenntartási támogatás

A lakásfenntartási támogatás a szociálisan rászorult személyeknek, családoknak az általuk lakott lakás kiadásainak viseléséhez nyújtott hozzájárulás. A Szt. az alanyi jogú – az adósságkezelési szolgáltatásban részesülő – és a jövedelme alapján normatív lakásfenntartási támogatásra jogosultak körét szabályozza. A törvényi szabályzáson túl a Rendelet lehetőséget biztosít helyi lakásfenntartási támogatás megállapítására is, a lakásban életvitelszerűen lakó bérlő, tulajdonos, özvegyi jogon haszonélvező és albérlő részére. A 2010. évben a törvényi szabályozás alapján 591 fő (háztartás) összesen 30 740 E Ft összegben, a Rendelet alapján pedig 1057 fő (háztartás) összesen 102 950 E Ft összegben részesült a támogatásból.

4) Ápolási díj

Az ápolási díj a tartósan gondozásra szoruló személy otthoni ápolását ellátó hozzátartozó részére biztosított hozzájárulás. A törvényi szabályozás alapján a támogatás a súlyosan fogyatékkal élő vagy a 18 év alatti tartósan beteg személy ápolását végző hozzátartozó részére állapítható meg. A Rendelet lehetőséget biztosít arra, hogy a támogatás a 18. életévét betöltött tartós beteg ápolása esetén is megállapítható legyen. Ápolási díjban az Szt. alapján 231 fő 83 096 E Ft összegben, a Rendelet alapján pedig 297 fő 81 000 E Ft összegben részesült.

5) Köztemetés

A polgármester feladata – önkormányzati hatáskörben – az Önkormányzat illetékességi területén elhunyt személy közkielégésen történő eltemettetése, amennyiben nincs vagy nem lelhető fel az eltemettetésre köteles hozzátartozó vagy a hozzátartozó az eltemettetésről nem gondoskodik. 2010-ben 96 köztemetés történt, mely az Önkormányzat részére 6 115 E Ft kiadást jelentett.

6) Közgyógyellátás

A közgyógyellátás a szociálisan rászorult személy részére az egészségi állapota megőrzéséhez és helyreállításához kapcsolódó kiadásainak csökkentése érdekében biztosított hozzájárulás. Az Szt. az egészségi állapothoz kötődő alanyi jogú és

a jövedelemhez kötődő normatív közgyógyellátás feltételeit szabályozza. Lehetőséget biztosít azonban arra is, hogy az a szociálisan rászorult személy is részesülhessen a hozzájárulásban, akinek esetében az önkormányzat rendeletében meghatározott feltételek fennállnak. A törvényi szabályozás alapján – mely az Önkormányzatnak kiadást nem jelent – 1 983 db közgyógyellátási igazolvány került kiállításra. A Rendelet alapján kiállított igazolványok száma **1 194 db**, melynek térítési díja az Önkormányzat számára **29 314 E Ft** kiadást jelentett.

7) Adósságcsökkentési támogatás

Az adósságkezelési szolgáltatás a szociálisan rászorult személyek részére nyújtott, lakhatást segítő támogatás. 2010-ben **66 fő** (család) részesült a támogatásban, összesen **1 667 E Ft** összegben.

8) Átmeneti segély, rendszeres gyógyszer-támogatás, időskorúak gyógyszer-támogatása

Az átmeneti segély a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, vagy tartósan létfenntartási gonddal küzdő személyek részére, az Önkormányzat rendeletében foglaltak alapján nyújtott támogatás. A rendelet alapján ebbe a segélykörbe tartozik az átmeneti segély, a rendszeres gyógyszer-támogatás és az időskorúak gyógyszer-támogatása, mely hozzávetőlegesen **11 000 fő**, hetvenötödik életévét betöltött kerületi lakost érintett. 2010-ben **39 263 esetben** került sor átmeneti segély megállapítására, mely **215 295 E Ft** kiadást jelentett.

9) Temetési segély

A temetési segély annak a személynek állapítható meg, aki az elhunytat eltemette, de a temetési költségek viselése a saját, illetve családja létfenntartását veszélyezteti. Ez a támogatás **333 esetben** került megállapításra, összesen **19 597 E Ft** összegben.

10) Születési és életkezdési támogatás

A támogatásra a gyermek születésekor az Önkormányzat közigazgatási területén lakóhellyel rendelkező, a gyermeket saját háztartásában nevelő, szociálisan rászorult szülő vagy törvényes képviselő jogosult. A támogatás megállapítására 2010-ben **381 alkalommal** került sor, **119 011 E Ft** összegben.

11) Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény

A kedvezmény megállapításával a gyermek – szociális helyzete alapján – jogosult a gyermekétkeztetés normatív kedvezményére, tankönyvtámogatásra illetve az évente két alkalommal folyósított gyermekenként **5 800 Ft** összegű pénzbeli

támogatásra. A 2010. évben a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény jogosultsági jövedelemhatára az egy főre jutó havi nettó jövedelem tekintetében a nyugdíjminimum 130 %-a (2010. évben 37 050 Ft), gyermekét egyedül nevelő szülő vagy tartós beteg, fogyatékkal élő gyermeket nevelő szülő/család, illetve nagykorú gyermek esetében pedig a nyugdíjminimum 140 %-a (2010. évben 39 900 Ft). 2010-ben **522 családban összesen 1 643 gyermek** esetében került sor a jogosultság megállapítására. A Rendelet szerint gyermekvédelmi kedvezményre jogosult, illetve a kerületi lakóhellyel rendelkező három vagy több gyermekes családban nevelkedő gyermek törvényes képviselője részére, karácsonyi támogatás címen, december hónapban egyszeri támogatás folyósítására került sor. 2010-ben 1 606 család, illetve 3 901 gyermek részére, gyermekenként 5 E Ft mértékű támogatás folyósítására került sor, 19 505 E Ft összegben. Elutasításra 2010-ben 470 alkalommal került sor, amikor a családban az egy főre jutó jövedelem meghaladta a Gyvt.-ben meghatározott jövedelemhatárt.

2. táblázat	Kor szerinti megoszlás	0-6 éves	7-14 éves	15-18 éves	19 éves	Összesen
<i>A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény kérelmezőire vonatkozó adatok</i>	Gyermekek száma	466	732	241	43	1 482
	Ebből: tartós beteg, Fogyatékkal élő	0	0	0	0	0
	Gyermekek száma a családban	1	2	3	4 vagy több	Összesen
	Családok száma	184	193	81	64	522
	Ebből: egyedülálló szülő	112	95	59	43	309

12) Kiegészítő gyermekvédelmi támogatás

A támogatásra, a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek gyámjával rendelt hozzátartozó jogosult, aki a gyermek tartására köteles és nyugellátásban vagy baleseti nyugellátásban vagy nyugdíjszerű rendszeres pénzellátásban vagy időskorúak járadékában részesül. A támogatás havi összege 2010. évben gyermekenként 6 270 Ft volt. A támogatásban részesülő évente két alkalommal folyósított, gyermekenként 8 400 Ft összegű pénzbeli támogatásra jogosult. 2010. évben e támogatásban 4 családban 7 gyermek részesült. Elutasításra 2010-ben 8 alkalommal került sor, amiatt, hogy nem a gyám, hanem a szülő nyújtotta be a kérelmet.

13) Rendkívüli gyermekvédelmi támogatás

Az Önkormányzat annak a gyermeknek állapíthat meg rendkívüli gyermekvédelmi támogatást, akinek a családja időszakosan létfenntartási gondokkal küzd vagy létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került és a családban az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg a 60 E Ft-ot. A támogatás pénzbeli, továbbá természetbeni ellátás formájában, így különösen gyermekétkeztetesként, gyermektáboroztatásként, utazási hozzájárulásként, tanszertámogatásként is nyújtható. Az Újbudai Humán Szolgáltató Központ Gyermekjóléti Szolgálatja ja-

vaslata alapján a várandós anya részére is megállapítható a támogatás. A teljesítés összege 2010-ben **24 986 E Ft** volt. A támogatást leginkább a gyermeküket egyedül nevelő szülők, illetve a minimálbért nem vagy csak igen kis mértékben meghaladó jövedelemmel rendelkezők vették igénybe.

3. táblázat

Kor szerinti megoszlás	0-6 éves	7-14 éves	15-18 éves	19 éves	összesen	
A rendkívüli gyermekvédelmi támogatást kérő családok bemutatása	Gyermekek száma	279	453	213	1	946

14) Gyermekétkeztetési és tanévkezdési támogatás

Gyermekétkeztetési támogatást **4 515** gyermek részére **127 951 852 Ft** összegben biztosított az Önkormányzat 2010-ben, akik a kerület nevelési oktatási intézményeiben ötven, hetvenöt, illetve kilencven százalék mértékű térítési díj-kedvezményben részesülhettek.

A tanévkezdési támogatás **8 000 Ft** értékű ingyen nyújtott tankönyv formájában volt biztosítva 2010-ben is. A teljes támogatás összege **7 859 467 Ft** volt, amely **995** gyermeket érintett.

15) Óvodáztatási támogatás

2010. évben óvodáztatási támogatást **250 E Ft** összegben biztosított az Önkormányzat. A támogatásban részesített gyermekek száma **24** volt.

16) Nevelési támogatás

A támogatásra a második életévet betöltött, de három év alatti gyermekek jogán azon szülők jogosultak, ahol a gyermek részére bölcsődei férőhelyet biztosítani nem tud az önkormányzat és a családban az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg a nyugdíjminimum kétszeresét, **57 E Ft**-ot. A 2010. évben **738 család** részesült nevelési támogatásban **90 830 E Ft** összegben.

II. Az Önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások

II. 1. A személyes gondoskodást nyújtó ellátások áttekintése

A személyes gondoskodást nyújtó ellátásokat az Önkormányzat a Szt. és a Gyvt. előírásainak megfelelően, önkormányzati intézmények, ellátási szerződések, illetve intézményfenntartó társulás útján biztosítja.

4. táblázat
A szociális és
gyermekvédelmi
szolgáltatások
rendszere
Újbudán

		Szociális terület	
		A feladatellátás formája	
Kötelező	Alapszolgáltatás	– szociális étkeztetés	Egyesített Szociális Intézmények (önkormányzati intézmény)
		– házi segítségnyújtás	Egyesített Szociális Intézmények (önkormányzati intézmény)
		– családsegítés	Újbudai Humán Szolgáltató Központ (önkormányzati intézmény)
		– utcai szociális munka	Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület (ellátási szerződés)
		nappali ellátás	
		– hajléktalan személyek	Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület; Fialatok Önsegítő Egyesü- lete (ellátási szerződés)
		– időskorúak (klub), demens személyek	Egyesített Szociális Intézmények (önkormányzati intézmény)
		– pszichiátriai betegek	ellátatlan feladat
		– szenvedélybetegek	Katolikus Karitás RÉV (ellátási szerződés)
		– fogyatékkal élő személyek	Habilitációs Fejlesztő Központ (önkormányzati, társulásban fenntartott in- tézsmény)
			Szellemi Sérült Testvéreinkért Alapít- vány; Bliss Alapítvány (ellátási szerződés)
		Szakosított ellátás	
		– átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény	
		– időskorúak gondozóháza	Újbudai Idősek Háza (önkormányzati intézmény)
		– pszichiátriai betegek	ellátatlan feladat
		– szenvedélybetegek	ellátatlan feladat
		– fogyatékkal élő személyek	Down Alapítvány
Vállalt	Alapszolgáltatás	– támogató szolgáltatás	Egyesített Szociális Intézmények (önkormányzati intézmény)
		– jelzőrendszeres házi segítségnyújtás	Egyesített Szociális Intézmények (önkormányzati intézmény)
		közösségi ellátások	Katolikus Karitás RÉV (ellátási szerződés)
		– szenvedélybetegek ellátása, alacsonykü- szöbű ellátás	
		Szakosított ellátás	
		– ápolást, gondozást nyújtó intézmény	Újbudai Idősek Háza (önkormányzati intézmény)
		– idősek emeltszintű otthona	Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület; Fialatok Önsegítő Egyesü- lete (ellátási szerződés)
		– átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény	
		– hajléktalan személyek átmeneti otthona	

Gyermekvédelem

A feladatellátás formája

Kötelező	Alapellátás	
	– gyermekjóléti szolgáltatás, – gyermekjóléti központ	Újbudai Humán Szolgáltató Központ (önkormányzati intézmény)
	gyermekek napközbeni ellátása – bölcsőde	Egyesített Bölcsődei Intézmények (önkormányzati intézmény) ellátatlan feladat
	– családi napközi – házi gyermekfelügyelet	Újbudai Humán Szolgáltató Központ (önkormányzati intézmény)
	gyermekek átmeneti gondozása – helyettes szülő – gyermekek átmeneti otthona – családok átmeneti otthona	ellátatlan feladat Krisz Alapítvány (ellátási szerződés) Sorsunk és Jövők Szeretetszolgálat; Anyaoltalmazó Alapítvány (ellátási szerződés)
Vállalt	Alapellátás	
	– időszakos gyermekfelügyelet	Egyesített Bölcsődei Intézmények (önkormányzati intézmény)
	– játszócsoport	Egyesített Bölcsődei Intézmények (önkormányzati intézmény)

Az önkormányzati feladatokat ellátó szervezetek részére az Önkormányzat a költségvetésben, illetve az ellátási szerződésben megállapított összegben és formában nyújt finanszírozást.

5. táblázat

	Szervezet	Támogatás E Ft		
		2008. év	2009. év	2010. év
<i>Ellátási szerződés útján ellátott szociális és gyermekvédelmi szolgáltatások finanszírozása</i>	Down Alapítvány	4 941	4 922	4 963
	Bliss Alapítvány	1 400	1 450	1 450
	Fiatalok Önszolgáltató Egyesülete	730	750	750
	Katolikus Karitászt – Caritas Hungarica	6 500	6 500	6 500
	Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület	5 100	5 100	10 457
	Szellemi Sérült Testvéreinkért Alapítvány	3 700	3 900	3 900
	Anyaoltalmazó Alapítvány	1 400	1 450	1 450
	Krisz Alapítvány	13 452	15 711	24 122
	Sorsunk és Jövők Szeretetszolgálat	5 827	5 807	5 023

II. 2. Kötelező szociális alapszolgáltatások értékelése

1) Étkeztetés

A szolgáltatást az

**Egyesített Szociális Intézmények
(1119 Budapest, Keveháza utca 6.)**

nyújtja.

Az étkeztetést igénybevevők száma a 2010. év folyamán folyamatosan nőtt. Az igénybevételre jogosító szociális rászorultság feltételeit a személyes gondoskodást nyújtó ellátásokról szóló 5/2009./II.24./XI. ÖK. sz. rendelet szabályozza. Az év végén a várólistán kb. 190 szociális étkezést igénylő személyt tartott nyílván az intézmény.

Az igénybevétel mutatói az alábbiak szerint alakultak:

6. táblázat	Év	Helyben fogyasztott	Kiszállított
A szociális étkeztetés mutatói	2008	333	761
	2009	341	789
	2010	400	999

Az étkeztetés térítési díja 2010. évben nem változott (55 Ft vagy 125 Ft), a maximalizált kihasználtság mellett a bevétel növekedés nem volt jelentős mértékű. Az ételadag vásárlásra és az étel kiszállításra fordítható tervezett költségek azonban csak költségvetési átcsoportosítással biztosítottak kellő fedezetet.

Az étkeztetés egy részét a Mérnök utca 40. szám alatti szociális főzőkonyháról (500 adag/nap), a másik részét a Sodexo Kft. Kamaraerdei úti főzőkonyhájáról biztosítják. Az ellátottak számára normál és diétás meleg étel menüt biztosítanak a hét 6 napján. Munkaszüneti és ünnepnapokon a szociálisan rászorultak számára hideg ételcsomaggal tudnak segítséget nyújtani.

A Mérnök utca 40. szám alatti Szociális Konyha és Étterem akadálymentesítése céljára a KMOP-4.5.3-09-2009 pályázatán 14 295 491 Ft támogatást nyert az Önkormányzat. A munkák kivitelezése 2010. évben megvalósult.

2) Házi segítségnyújtás

A szolgáltatást az

**Egyesített Szociális Intézmények
(1119 Budapest, Keveháza utca 6.)**

nyújtja.

Az egyes szociális tárgyú kormányrendeletek módosításáról szóló 174/2009. (VIII. 29.) Korm. rendelet előírta, hogy a működési engedélyben rögzíteni kell a házi segítségnyújtás keretében ellátható személyek számát. Budafok-Tétény Budapest XXII. kerületi Önkormányzat jegyzője, mint a működést engedélyező

szerv, 2010. január 1. és 2010. december 31. közötti időszakra ideiglenes működési engedélyt adott ki, amely a házi segítségnyújtásban ellátható személyek számát 309 főben rögzítette.

7. táblázat	Év	Napi igénybevétel (fő)
A házi segítségnyújtás mutatói	2008	144
	2009	160
	2010	183

A házi segítségnyújtás munkájához nagy segítséget biztosít a 2010. évben megvásárolt SzocioNet számítógépes program, amely alkalmas az adatok korszerű nyilvántartására, számlázási műveletek elvégzésére, statisztikai adatok bemutatására.

A 2009. évi felülvizsgálat óta a szolgáltatást igénybevevők száma nőtt. A kerületben 4 gondozási központ működik, meghatározott ellátási területekkel. 2010-ben megtörtént az ellátási területek felülvizsgálata, a szükséges összevonásokra sor került.

3) Családsegítés

A szolgáltatást az

**Újbudai Humán Szolgáltató Központ
(1117 Budapest, Bogdánfy utca 7/d)**

nyújtja.

Az intézmény a családsegítés keretében a szociális vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyeknek, családoknak az ilyen helyzethez vezető okok megelőzésében, a krízishelyzet megszüntetésében, valamint az életvezetési képesség megőrzésében nyújt segítséget.

Az ellátás igénybevételének módja

A családsegítő szolgáltatás alapellátást nyújtó forma, ezért a jogszabályokban előírtaknak megfelelően a szolgáltatás igénybevétele önkéntes az ügyfelek részéről. Kivételt képeznek azok a kliensek, akik adósságcsökkentési támogatásban, vagy aktív korúak ellátásában részesülnek, mivel számukra az Önkormányzat helyi rendelete kötelező együttműködést ír elő. Az intézményben minden segítő szolgáltatás térítésmentes.

Azt intézmény illetékessége

A szolgálat illetékességi körébe tartoznak az Újbudán lakó illetve tartózkodási hellyel, lakcímmel rendelkező személyek. Ezen túl a szolgálat segítséget, támogatást nyújt ügyeik intézésében azoknak a hajléktalan személyeknek is, akik életvitelszerűen a kerületben tartózkodnak.

A szolgáltató és az igénybe vevő közötti kapcsolattartás módja

A kapcsolatfelvételt követően együttműködési megállapodás megkötésére kerül sor. Ebben többek között meghatározásra kerül a kapcsolattartás gyakorisága és módja, amely az esetek túlnyomó többségében személyes kapcsolattartást jelent az intézmény épületében vagy az ügyfél lakásán. A szolgáltató és az igénybevevő közötti kapcsolat indokolt esetben működhet más formában is (telefon, levél, fax, e-mail) a kliensek szükségleteihez, lehetőségeihez mérten.

A családsegítő szolgálat családsegítés keretében biztosítja

- a szociális, életvezetési és mentálhigiénés tanácsadást,
- a tartós munkanélküliek, a fiatal munkanélküliek, az adósságterhekkel és lakhatási problémákkal küzdők, a fogyatékkal élők, a krónikus betegek, a szenvedélybetegek, a pszichiátriai betegek, a kábítószer problémával küzdők, illetve egyéb szociálisan rászorult személyek és családtagjaik részére tanácsadás nyújtását,
- a családokon belüli kapcsolaterősítést szolgáló közösségépítő, családterápiás, konfliktuskezelő mediációs programokat és szolgáltatásokat, valamint a nehéz élethelyzetben élő családokat segítő szolgáltatásokat,
- az anyagi nehézségekkel küzdők számára a pénzügyi, természetbeni ellátásokhoz, továbbá a szociális szolgáltatásokhoz való hozzájutás megszervezését,
- a családgondozást, így a családban jelentkező működési zavarok, illetve konfliktusok megoldásának elősegítését,
- közösségfejlesztő, valamint egyéni és csoportos terápiás programok szervezését,
- a szociális és egészségügyi szolgáltatók, intézmények, az oktatási intézmények, a gyermekjóléti központ, a pártfogói felügyelői és a jogi segítségnyújtói szolgálat, valamint a társadalmi szervezetek, egyházak és magánszemélyek részvételét a megelőzésben.

Az intézmény által nyújtott szolgáltatásnak – a szolgáltatást igénybe vevő érdekében, mások személyiségi jogainak sérelme nélkül – a szükséges mértékig ki kell terjednie az igénybe vevő környezetére, különösen családjának tagjaira. Kiskorú személyre a családsegítés azonban csak akkor terjedhet ki, ha a kiskorú családtagjának ellátása a családsegítés keretében indult és ha a kiskorú érdekei – *a gyermekjóléti szolgáltatás igénybevétele nélkül* – e szolgáltatás keretében is megfelelően biztosíthatók.

A családsegítő szolgálat fontos más tevékenységei

- Szociális szakmai szolgáltatást nyújt: a humán jellegű civil kezdeményezéseket elősegíti, és elsősorban a XI. kerületi családok segítségével foglalkozó intézmények közötti kapcsolattartást erősíti az ellátások közvetítése érdekében;
- A kapott jelzések alapján az intézmény feltérképezi az ellátási területen élő szociális és mentálhigiénés problémákkal küzdő családok, személyek körét, feltárja a nagyszámban előforduló, az egyén és család életében jelentkező probléma okait és jelzi azokat az illetékes hatóság vagy a megfelelő szolgáltatást nyújtó szerv felé;

– 2005. november 1-jétől az aktív korú nem foglalkoztatott személy a rendszeres szociális segély megállapításának, folyósításának feltételeként együttműködni köteles az intézménnyel. Az együttműködés keretén belül a klienseket nyilvántartásba veszik, velük írásban megállapodást kötnek a beilleszkedést segítő programról, amelynek célja a munkába állás elősegítése. A programban személyre szabottan kerülnek meghatározásra az együttműködés keretében nyújtott szolgáltatások, illetve a segélyre jogosult személy munkavállalással kapcsolatos kötelezettségei.

8. táblázat

Forgalmi adatok

A szolgálat forgalmi adatai	Éves forgalom (kapcsolatfelvételek száma-forgalmi napló alapján)	5528 fő
	Tárgyévben a szolgálatnál megfordult új kliensek száma	564 fő
	Tárgyévben a szolgálatnál megfordult régi kliensek száma	1453 fő

9. táblázat

A probléma típusa

Esetek száma

A szolgáltatást igénybe vevők hozott problémái	Életviteli	257
	Családi- kapcsolati	241
	Családon belüli bántalmazás	22
	Leleki-mentális	19
	Gyermeknevelési	27
	Anyagi	1 298
	Foglalkoztatással kapcsolatos	588
	Egészségkárosodás következménye	51
	Ügyintézéshez segítségkérés	128
	Információkérés	117
Összesen:	2 748	
Összesből: Több probléma együttes előfordulása	1 923	
Krízishelyzet	30	

10. táblázat

Az esetkezelések jellege

Esetkezelésben
rész vettek
száma (fő)

Az esetkezelés jellege	
Szociális, mentális esetkezelések összesen	2 100
Pszichológiai esetkezelés	1 000
Jogi esetkezelések összesen	280
Egészségügyi, orvosi esetkezelések	0
Összesen:	3 380
Összesből: együttműködési megállapodás alapján	1 600

A kliens-kör egy része hosszú évek óta gondozási kapcsolatot tart. Az új kliensek száma fokozatos emelkedést mutat annak ellenére, hogy az aktív korú nem foglalkoztatott kliensek jelentős hányadának – rendelkezésre állási támogatásban részesülők – 2009-től már nem a Családsegítő Szolgálattal, hanem a Munkaügyi Központtal kell kötelező érvényű együttműködést kialakítani a jogszabályi változásoknak megfelelően.

A hozott problémák típusait tekintve továbbra is az anyagi és foglalkoztatással kapcsolatos problémák vezetnek, illetve az ezekben való közreműködés élvez el-

sőbbiséget az ügyfelek szempontjából. A gazdasági válság negatív hatásai jól megmutatkoznak az adósságkezelési szolgáltatást igénybevevők számának emelkedésében, s különösen itt jellemző az új kliensek számának növekedése is. Emellett a szolgálathoz fordulók jelentős hányada fogalmaz meg munkanélküliséggel, elhelyezkedéssel kapcsolatos problémákat és kér ezzel összefüggésben tájékoztatást, tanácsot vagy konkrét segítségnyújtást.

Aktív korú munkanélküliekkel kapcsolatos feladatok

A rendszeres szociális segélyben részesülő kliensekkel kapcsolatos teendők ellátásához szükséges a családsegítés valamennyi módszere és teljes eszköztára.

Az egyes szociális és foglalkoztatási tárgyú törvények módosításáról szóló 2008. évi CVII. törvény átalakította a rendszeres szociális segélyezést, bevezette az aktív korúak ellátása keretében a rendszeres szociális segély mellett a rendelkezésre állási támogatást (a továbbiakban: RÁT), arra az időtartamra amíg közfoglalkoztatást nem tud biztosítani az Önkormányzat.

A változások kiemelt célja az volt, hogy a munkára képes, tartósan munkanélküli személyek a korábbiaknál fokozottabb mértékben vegyenek részt valamely közfoglalkoztatási formában, annak érdekében, hogy rendszeres munkajövedelemhez jussanak.

Rendszeres szociális segélyre a módosítást követően az a személy jogosult: aki az ellátásra való jogosultság napján egészségkárosodott személynek minősül, vagy az 55. életévét betöltötte, vagy 14 éven aluli kiskorú gyermeket nevel – feltéve, hogy a családban élő gyermekek valamelyikére tekintettel más személy nem részesül gyermekgondozási támogatásban, gyermekgondozási díjban, terhességi gyermekágyi segélyben – és a gyermek ellátását napközbeni ellátást biztosító intézményben nem tudják biztosítani.

A RÁT-osok (2011-től bérpótló juttatásban részesülők) az Állami Foglalkoztatási Szolgálat (a továbbiakban: ÁFSZ) kirendeltségeivel kell, hogy kapcsolatot tartsanak, míg a rendszeres szociális segélyezettnek továbbra is a Családsegítő Szolgálathoz lett kapcsolattartási kötelezettségük kirendelve.

A kliensek szempontjából a változás legneuralgikusabb pontjának a támogatás összege tekinthető. Mivel a rendelkezésre állási támogatás összege fixen a nyugdíjminimummal (28.500 Ft) egyezik meg, a rendszeres szociális segély összegét pedig továbbra is háztartási fogyasztási egység alapján számolják ki, a RÁT-osokká vált aktív korúak sok esetben jóval kisebb mértékű támogatási összegre jogosultak.

A rendelkezésre állási támogatásban részesülők esetében az ÁFSZ további kapcsolattartási kötelezettséget rendelhet el más intézményekkel, így a Családsegítő Szolgálattal is, de ez a XI. kerületben az elmúlt években nem vált gyakorlattá. Sokkal inkább jellemző, hogy a RÁT-os korábbi rendszeres szociális segélyezett saját elhatározásából kapcsolatot tart családgondozójával, vélhetően az intézményi háttér biztosítása, fenntartása érdekében. Ennek megfelelően 2010-ben 839 aktív korúak ellátásában részesülő kliensnek volt hosszabb-rövidebb ideig tartó együttműködése a Szolgálattal. Ebből 177 rendszeres szociális segélyezett ügyfelet gondoztak 2010-ben.

A tartósan munkanélküli kliensek elsősorban mentális támogatást igényelnek. Mivel a munkanélküliség egész életvitelükben drasztikus változást eredményez, – elveszítik korábbi anyagi bázisukat, társadalmi kapcsolataik beszűkülnek – izolációjuk csökkentése érdekében indították el 2008. szeptemberétől az „Álláskeresők Teaházát”, amely terápiás célú csoportfoglalkozás.

A Teaház tagjai gyakorolhatják a számítógép és az internet használatát, mobiltelefonok állnak a rendelkezésükre (melyeket pályázat útján sikerült megvásárolni) annak érdekében, hogy munkavállalás céljából felhívhassák a munkáltatókat és információhoz jussanak saját anyagi forrásaik felhasználása nélkül.

A Hamzsabégi úton lévő Ifjúsági Irodában indult egy új csoportfoglalkozás, amelynek célja a számítógépes ismeretek alapszintű megszerzése, az internet használatának gyakorlása, a felszínes ismeretek bővítése. Ebben a csoportban a Teaház tagjai vehetnek részt, de kisebb létszámmal. A csoport 2010. szeptemberétől indult és a foglalkozások jelenleg is folynak.

Adósságkezelési tanácsadó szolgáltatás

Az adósságkezelés *szociális feladatként* történő 2003-as deklarálása óta az ellátás kétpilléres rendszerként működik. Egyrészt az önkormányzatok főként központi forrásból (90 %) pénzübeli támogatást biztosítanak az adósságok kifizetéséhez, másrészt a háztartások fizetőképességének elősegítése érdekében adósságkezelési tanácsadást nyújtanak.

Újbuda Önkormányzata ez utóbbi szolgáltatás biztosítását az Újbudai Humán Szolgáltató Központ családsegítő szakcsoportjának hatáskörébe utalta, s ugyanakkor az adósságcsökkentési támogatást igénylő ügyfelek számára helyi rendeletében elő is írta a tanácsadást végző intézménnyel való együttműködést.

A Családsegítő Szolgálatnál az adósságkezelési szolgáltatás részeként végzett tanácsadói munka legfőbb hatékonysági mutatója a kért támogatások elérése, azon belül is az önkormányzati adósságcsökkentési támogatás megállapítása, majd folyósítása. 2010-ben az előzőekben említett prioritások figyelembevételével 1018 kliens számára közvetítettek valamilyen hátralék kiegyenlítő támogatást. 2008-tól (585) csaknem a duplájára nőtt a továbbított támogatás iránti kérelmek száma.

A legtöbb pályázatot 2010-ben is a VICUS és a HÉRA Alapítványokhoz továbbították.

Az adósságkezelési tanácsadáson ajánlható támogatások formái

VICUS XI. Közalapítvány támogatása

Az alapítványhoz benyújtott pályázatok jellege és száma 2008-tól jelentős változást mutat. A kérelmet benyújtók jelentős hányada kér megélhetésük pótlására egyszeri szociális segélyt. Ezek kisebb összegű anyagi támogatások, de azok számára is elérhetőek, akik egyébként az önkormányzattól átmeneti segélyre nem jogosultak.

Emellett a díjhátralékos támogatások -melyeket önállóan vagy szolgálatunkon keresztül nyújtanak be a pályázók- is növekvő számban fordulnak elő. Mindez azt mutatja, hogy a lakásfenntartási kiadások teljesítése a kerületben élő családok

számára egyre nagyobb terhet jelent. A benyújtott pályázatok jelentős részét képezik az intézményünkben érkező kérelmek. Ebben a tekintetben is folyamatos növekedés figyelhető meg, mivel 2008-ban 186, 2009-ben 304, 2010-ben pedig 427 pályázat továbbításra került sor az alapítvány felé.

A Családsegítő Szolgálat többnyire hátralék kiegyenlítő támogatás iránti kérelmeket küld az alapítványnak, mivel az adósságkezelési tanácsadó szolgáltatás során igen sok család szociális helyzetéről derül ki, hogy nem képes önrész fizetésére. A VICUS XI. Közalapítvány révén elérhető támogatások esetében nem kell saját részt fizetni és a jövedelemhatárok figyelembevételénél is van lehetőség méltányosság gyakorlására.

Mindazok esetében, akik a Családsegítő Szolgálat közreműködésével pályáznak az alapítványhoz, előzetesen környezettanulmány készül, valamint a családgondozók részletes támogató javaslatukkal egészítik ki a pályázati dokumentációt.

Azok a pályázók, akiknek a kérelmét valamilyen okból elutasítja az alapítvány, az erről szóló értesítésekben információt kapnak a Családsegítő Szolgálatnál igénybe vehető szolgáltatásokról. Számos kliens kerül kapcsolatba a VICUS XI. Közalapítvány tájékoztatását követően az intézménnyel, s ez különösen a nagyobb összegű hátralékkal rendelkezőknél lényeges, mivel esetükben az alapítvány által nyújtható támogatások nem elegendők illetve nem jelentenek valódi megoldást.

HÉRA Alapítvány támogatásai

Az egyszeri szociális támogatásokat elsősorban azok a kliensek igényelhetik, akiknek nincs közüzemi adósságuk, azonban családjukban az egy főre eső jövedelem alacsony, s így jogosultak lehetnek kisebb összegű, évente egy alkalommal kérhető támogatásra. Ezek nagyságrendje 20 E Ft és 50 E Ft között mozgott az elmúlt években, 2009-2010-ben már csak 20 E Ft támogatást kaptak az igénylők. A támogatások minden esetben továbbra is az áram- és távhőszámlákon kerülnek jóváírásra.

Hálózat Alapítvány támogatásai

2010. márciusától az alapítvány kuratóriuma a nyújtható támogatás maximális összegét 250 E Ft-ról 300 E Ft-ra emelte és a sávokat is megváltoztatta. Az eddigiekben csak azok kaphattak nagyobb összegű támogatást, akik régebbi keletkezésű hátralékuk kifizetéséhez kértek támogatást. A 2010. tavaszán bevezetett változtatás eredményeként az újabb keletkezésű (2009.01.01. utáni) hátralékok rendezéséhez is igényelni lehet 70 % saját rész vállalása mellett 30 % támogatást. A megállapított támogatás önrészenek fizetését fél éven belül meg kell kezdeni, mert ellenkező esetben a támogatás elvész. E feltétel teljesítése érdekében a VICUS XI. Közalapítványtól szoktak további támogatást kérni.

Mindezek hatására a Hálózat Alapítvány által nyújtható támogatások ismételen előtérbe kerültek, s ezt a statisztikai adatok is alátámasztják. 2010-ben már 160 pályázat továbbításra került sor, amely az előző év adatához képest (89 hátralék kiegyenlítő támogatás + 9 krízistámogatás) jelentős növekedést mutat.

A krízistámogatások elérhetősége azonban nem javult, mivel az alapítvány az előzetesen kiadott nyilatkozatok ellenére, a támogatás megállapítását követően azonnal kéri a lakásbérleti jogviszony helyreállításáról szóló bérleti szerződést. A bérleti jogviszony helyreállítására viszont csak akkor nyílik lehetőség, ha az adós minden közüzemi hátralékát rendezte és az erről szóló igazolásokat be tudja mutatni a Lakásgazdálkodási Osztályon. Mivel az Alapítvány addig nem utal támogatást, amíg nincs új bérleti szerződés, a megállapított támogatási összeg sok esetben nem kerül az Önkormányzathoz. Ez az oka annak, hogy 2010-ben csupán 6 krízis támogatás iránti pályázat továbbítására került sor és ebből is csak 5 esetben valósult meg tényleges hátralékrendezés.

Adósságkezelési szolgáltatás – adósságcsökkentési támogatás

Az adósságkezelés elsődleges célja a lakhatás megőrzése, valamint a hátralék csökkentése, a szolgáltatásból való kizárás megakadályozása. Másodlagos célja az adósságállomány teljes felszámolása, harmadlagos célja a kliensek fizetőképességének helyreállítása és nem utolsósorban a hátralék újratermelődésének megakadályozása.

Tapasztalataink szerint az adósságcsökkentési támogatásban részesülő ügyfelek túlnyomó többsége aktívan közreműködik az előzőekben vázolt feladatok megvalósulása érdekében és lehetőségeikhez mérten mindent megtesznek azért, hogy a szolgáltatásban vállalt kötelezettségeiket (önrész fizetése, együttműködés a tanácsadóval) maradéktalanul teljesítsék és a program sikeresen záruljon.

A hátralékos családoknak továbbra is legalább 25 % önrészt kell vállalniuk a támogatás igénylésekor.

A Rendelet meghatározza a kezelhető hátralék összegét, amely kerületünkben nem haladhatja meg az 500 E Ft-ot. Így azok az igénylők, akiknek ennél nagyobb összegű adósságuk van, csak az alapítványi támogatások igénylésével, a hátralék összegének a jelzett összeggel alacsonyabb szorításával tudják a későbbiek folyamán az adósságcsökkentési támogatást kérni.

A hátralék maximális összegére vonatkozó 500 E Ft-os összeggelhatár érvényes a lakásfenntartási támogatásra is, amely a közüzemi számlák teljesítésében jelent kiegészítő forrást az érintett családok számára.

A 2010-től a lakásfenntartási támogatást a kérelmező által a kérelmén megjelölt Szolgáltatóhoz utalja közvetlenül az önkormányzat. Az újabb adósságok keletkezésének megelőzése, valamint a havi aktuális számlák kifizetése szempontjából ennek vitathatatlan a jelentősége.

Az adósságcsökkentési támogatás megállapítását követően, csak abban az esetben történik meg a támogatás átutalása, ha az ügyfél bemutatja az önrész fizetéséről és a havi aktuális számlák teljesítéséről szóló bizonylatokat a szolgáltatóknál.

Az érintettek kötelezettségeinek teljesítését az esetenapló mellett a havi jelentésekben is dokumentálják, így az önkormányzat a program végéig (minimum 6 hónap, de jellemzően 12-18 hónap) folyamatosan információt kap az ügyfelek együttműködésének tartalmáról, az esetleges problémákról, átmeneti fizetési nehézségekről.

11. táblázat	A támogatás típusa	A kérelmek száma	Az igényelt támogatás	A megállapított támogatás	A saját erő
A	Hálózat Alapítvány	160	34 743 423 Ft	18 745 553 Ft	12 851 665 Ft
Családsegítő Szolgálat által közvetített alapítványi támogatások 2010-ben	Hálózat Alapítvány krízis	6	1 257 072 Ft	1 099 949 Ft	51 735 Ft
	Vicus XI. Közalapítvány	427	30 736 770 Ft	15 278 779 Ft	0
	Héra Alapítvány hátralék kiegyenlítő	127	3 810 000 Ft	3 257 668 Ft	0
	Héra Alapítvány egyszeri támogatás	187	3 740 000 Ft	3 001 936 Ft	0
	Összesen	907	74 287 265 Ft	41 383 885 Ft	112 903 400 Ft

Együttműködés intézményekkel

Az intézmény nagy hangsúlyt helyez más intézményekkel és szervezetekkel való együttműködésre.

Rendszeresen kapcsolatot tartanak egyetemekkel és főiskolákkal, mely intézmények hallgatóinak évek óta szakmai gyakorló helye a Szolgálat. Több alkalommal előfordult, hogy tanulóik később munkatársaik lettek.

Feladataik teljesítéséhez, információik bővítéséhez elengedhetetlenül fontos a szakmai fórumokon, előadásokon, konferenciákon való részvétel is.

Csoportmunka

A csoportmunka a közösségi mentálhigiéné része, szerepe a prevencióban vitathatatlan.

A Szolgálat a következő csoportokat működtette 2010-ben:

- Ügyes kezek kézműves gyermekcsoportok;
- Nyári gyermektábor szervezése és vezetése;
- Kreatív felnőtt kézműves csoport;
- Teaház;
- „A pénzügyi válságban érintettek támogatására 2010” című program csoportfoglalkozásai.

A gyermekcsoportok 2003. óta működnek sikeresen. Céljuk a lelki egészség szempontjából fontos önértékelés, pozitív énkép erősítése, autonómia növelése, az önszabályozás gyakoroltatása, tolerancia erősítése és a szorongás oldása. Mindez kézműves foglalkozások keretében, a tevékenység végzése közben, kötetlen beszélgetések formájában valósul meg. 2010-ben sikerült pályázati úton 60 E Ft-ot nyerni a program megvalósításához, így ismét két csoportot indítottak párhuzamosan.

A kézműves foglalkozások során a gyerekek az együttműködés közben gyakorolják a szabályok elfogadását, figyelnek egymásra, meghallgatják társaikat. A foglalkozásokat minden héten szerdán délutánonként tartják. A csoportokat idén is 8 – 8 fővel indították, csoportonként heti egy-egy foglalkozást tartanak, alkalmanként egy óra időtartamban.

Az egyik csoportban 8 harmadikos, a másik csoportban 8 negyedik osztályos tanuló vett részt. A bekerülő gyermekekre a tanítónők tettek javaslatot, akik vi-

selkedésében valamilyen zavar volt észlelhető, mint például szorongás, befelé fordulás, erős feltűnési vágy, féltékenység, túl hangos vagy éppen csendes viselkedés. A foglalkozások beindítása előtt és a program alatt is több alkalommal konzultáltak a tanítókkal a gyermekek személyiség fejlődésének alakulásáról.

A gyermekek hűtőmágnes figurákat, ékszereket, szobadíszeket, mikuláscsizmát, kulcstartót, táskadíszet, üdvözlő kártyát, karácsonyi kopogtatót készítettek.

A pályázaton nyert összegből sikerült annyi anyagot vásárolni, amely a tanév második felére is elegendő lesz, ezért a kézműves gyermekcsoportok 2011-ben is folytatni fogják a munkát.

A csoportokat két családgondozó kolléganő vezeti, az egyik kolléganő 2003-tól folyamatosan végzi ezt a munkát a lehető legnagyobb odaadással és szeretettel.

A nyári gyermektábor szervezésében és vezetésében hosszú évek óta közreműködnek. Az ELEVEN táborban elsősorban szociálisan hátrányos helyzetű családok gyermekei vehetnek részt, akik számára a táborozás egyébként elérhetetlen, mivel képtelenek ennek megfinanszírozására.

2010-ben 92 gyermeket nyaraltattak Zánkán a Balaton partján. Az anyagi háttérrel ezúttal is az Önkormányzat biztosította, szolgálat munkatársai pedig a gyermekcsoportok vezetését.

A tábor lakói kirándulásokon, hajókázáson, lovas programokon, koncerteken vettek részt és ellátogattak kalandparkba is.

A kreatív felnőtt kézműves csoportot is (hasonlóan a gyermek csoportokhoz) két családgondozó kolléganő vezeti. Ez a csoportfoglalkozás harmadik éve működik, általában havi rendszerességgel, az ünnepek előtt pedig hetente. Az ebben résztvevő kliensek számára sok esetben ez jelenti az egyetlen lehetőséget az elszigetelődés feloldására. Másik nagy előnye, hogy az ünnepekre való készülést, ráhangolódást segíti.

A foglalkozásokra elsősorban egyedülálló, munkanélküli emberek járnak, a létszám folyamatosan gyarapszik, 2010-ben jellemzően 6-8-10 fő vett részt, férfiak és nők vegyesen. A csoport tagjai adventi koszorút, kopogtatót, asztaldíszet, apróbb ajándéktárgyakat készítettek.

Az Álláskeresők Teaháza szintén 3 éve működő csoportfoglalkozás az intézményben. Tapasztalata szerint azok a munkanélküli kliensek, akik rendszeresen látogatják, olyan közösséget alkotnak, amelynek nem titkolt célja az információk áramoltatása, az álláskeresők elszigeteltségének csökkentése, a motiváció fenntartása és nem utolsósorban az intézményi háttér előnyeinek kihasználása. A Teaház tagjai között komoly barátságok is szövődtek az elmúlt években, s ez rendkívül fontos, főleg azoknak a tagoknak a szempontjából, akik egyedül élnek és egyedül kell megbirkózniuk az állástalanság következményeivel. A tagok elhelyezkedési esélye azonban nagyon rossz, főleg koruk, alulképzettségük miatt. Diplomás több nyelvet beszélő kliensek is vannak a csoportban, többen közülük nyugdíjazásukat várják.

A Teaházban számítógépet és telefont használhatnak, a munkakeresés technikáját gyakorolhatják. Azok számára, akiknek ez gondot jelent, a számítógép használatának jobb megismerése céljából külön csoportot szerveztünk 2010. szeptemberétől. Itt a word és excel alkalmazását sajátíthatják el egy kolléga köz-

reműködésével és úgy tűnik, hogy egyre nagyobb igény van erre a csoportfoglalkozásra is.

2010. december 31-ig több mint 200 fő fogadta el a Teaház alapszabályát, ők rendszeresen látogatják a foglalkozásokat. 38 alkalommal (általában hetente egyszer) volt teaházi összejövetel, a résztvevők száma összesen 574 fő volt.

„A pénzügyi válságban érintettek támogatására” projekt csoportfoglalkozásai

2010. márciusában egy meghívásos pályázatban való részvételre kapott lehetőséget az intézmény. A pályázat kiírója a United Way Magyarország Alapítvány volt. A meghívottak között budapesti családsegítő szolgálatok, a Magyar Vöröskereszt és a Máltai Szeretetszolgálat szerepeltek.

Pályázatukkal 18.000 USA dollárt sikerült elnyerniük, melyet a „Válságban érintettek támogatására 2010” címmel hirdettek meg. Ebből vásárolták meg a szükséges tárgyi eszközöket (pl.: számítógépek).

Az Újbudai Humán Szolgáltató Központ programja az aktív korú, nem foglalkoztatott személyeket célozta meg, egy komplex, hosszú fejlesztő folyamaton keresztül. Csoportfoglalkozások keretében próbálták meg a családi kríziseket kezelni, a hosszabb munkanélküliség okozta lelki traumát terápiás foglalkozás keretében feldolgozni, segítséget nyújtani a felbomlott családi szerepek- és a családi költségvetések helyreállításában és nem utolsósorban komoly felkészítést nyújtani a jelenlegi munkaerőpiaci helyzetekre, kihívásokra.

A csoportos foglalkozásoknak része volt az Álláskeresők Teaháza is, de ezen felül az alábbi foglalkozásokat és szolgáltatásokat nyújtották: háztartás-gazdaságtan csoport; kézműves foglalkozás; feltöltő vagy önismereti csoport; humánerőforrás, elhelyezkedés; kineziológia; pszichológus; jogász; mediáció; pár- és családterápia; adósságkezelés; családgondozás.

Területi munka

A területi munka nagy részét a „belső” (adósságkezeléshez szükséges) és a „külső” (megkeresésre történő) környeztanulmányok teszik ki. Sok esetben ekkor derül ki egy-egy anyagi probléma valódi háttere.

12. táblázat

	Környeztanulmányok száma	
<i>Környeztanulmány felkérések száma</i>	Soron kívüli megkeresések	15
	Gyermekjóléti Szolgálattól érkező jelzések	9
	Belső – adósságkezelési esetekhez kapcsolódó környeztanulmányok	368
	Összesen:	392

4) *Utcai szociális munka*

A szolgáltatást a

**Magyar Máltai Szeretetszolgálat Rimaszombati Utcai
Szociális Központ – Szociális Alapszolgáltatásokat
Nyújtó Integrált Intézmény
(1115 Budapest, Rimaszombati út 15/a.)**

nyújtja.

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület által fenntartott utcai gondozó szolgálatok évek óta jelen vannak kerületünkben a közterületeken intézményi háttérrel.

A XI. kerületben 2010-ben két utcai gondozó szolgálat végezte munkáját.

A kerület északi és déli ellátási területének határvonala a Déli vasúti összekötő hídtól kiindulva, a Kelenföldi pályaudvaron át a Budaörsi repülőtér felé vezető vasúti töltés mentén húzódik. A két rész területileg és az ügyfelek számában is közel azonos. A szolgálat telephelyeként és háttérintézményeként a Rimaszombati úton található Szociális Központ funkcionál.

A XI. kerület déli utcai gondozó szolgálatának ellátási területe a Lágymányosi híd-Kelenföldi pályaudvar- Kamaraerdő irányába haladó vasútvonaltól délre eső kerületrész, ahol alapvetően két csomópont határozható meg. A belső részen található a Kelenföldi pályaudvar és annak környéke, míg a külső csomópont első sorban a Duna-parton található helyszíneket foglalja magába. A két területen életvitelszerűen tartózkodó ügyfelek gondozása is különböző szakmai munkát igényel, hiszen a belső részen élők között jelentős a fluktuáció, így az elkezdett munka sokszor félbe marad, míg a Duna-parton faházakban, sátrakban élő ügyfelek ragaszkodnak életterükhöz, így könnyebben elérhetőek. Az ellátási területre jellemző továbbá, hogy a gondozottak kolóniákban, kisebb csoportokban élnek. Ez alól csak a kerület kertvárosi része jelent kivételt, ahol a „magányos hajléktalanok” megjelenése a jellemzőbb.

2010-ben a XI. kerület déli részén összesen 187 hajléktalan emberrel vették fel a kapcsolatot. Az ügyfelek jelentős része férfi, a nők aránya 13 %, amely az előző évekhez képest csökkenést jelent. Az ellátottak túlnyomó része 40-59 év közötti.

Az ügyfelek száma az elmúlt évben jelentősen emelkedett, amely többek között a sorozatos kilakoltatásoknak, a munkanélküliség emelkedésének, illetve a vidékről Budapestre érkező „szerencsét próbáló” emberek növekvő számának is köszönhető. Ezt a tendenciát erősíti továbbá, hogy az önkormányzati támogatással, a téli krízisidőszakban megvalósuló teajárat állandó helyszíne az ellátási terület központi részén, a Kelenföldi pályaudvar mellett található Vasút utcában helyezkedik el. A szolgáltatás szükségszerűségét bizonyítja, hogy az eddigi évekhez képest az itt megjelenő hajléktalan emberek száma is jelentősen emelkedett. Az ügyfélkör jelentős része „önellátó”, akik nagyrészt guberálásból, újságozásból, alkalmi munkából tarják fenn magukat.

A XI. kerület *északi utcai gondozó szolgálatának* ellátási területe az elmúlt években nem változott. Ennek megfelelően központi helyként határozható meg a

Kosztolányi Dezső tér, valamint a Móricz Zsigmond körtér, valamint a Hamzsabégi úttól északra elhelyezkedő belvárosias utcák, terek, ahol elsősorban a nappali órákban tartózkodnak ügyfeleik. Ellátási területük hangsúlyos részét képezik a belső részen elhelyezkedő parkok (Függetlenségi park, Feneketlen-tó, Hamzsabégi út melletti park, Gellért-hegy és környéke). A kerület „sasadi részén” elsősorban kertes házak helyezkednek el. Ezen a területen gondozottjaik, valamint állandó helyszíneik száma minimális. A gazdagréti lakótelepre az elmúlt évben csak néhány bejelentést kaptak, ami mutatja, hogy a helyi lakosok figyelnek egymásra, a környezetükre, és rögtön jeleznek, segítséget hívnak. Gazdagrét és Budaörs közötti területen többnyire hétvégi, valamint beépítetlen telkek találhatóak, ahol sátorban és elhagyatott házakban is élnek hajléktalan emberek.

A XI. kerület északi részén 2010-ben összesen 164 fedél nélkül élő emberrel vették fel a szolgálat munkatársai a kapcsolatot. Gondozottjaik között 143 fő férfi, 21 fő nő. Ügyfeleik jelentős aránya 40 és 60 év közötti, a legidősebb 69, a legfiatalabb 23 éves. A gondozottak jelentős részét heti rendszerességgel felkeresik, míg az ügyfelek kisebb hányadával (46 fő) havonta-kéthavonta találkoznak, mivel ők a tartózkodási helyüket gyakran változtatják, állandó helyszínnel nem rendelkeznek.

Több ügyfelüket, elsősorban a krízisidőszak folyamán egy-két naponta felkeresték, főként ha ezt egészségi állapotuk vagy egyéb körülményeik megkívánták.

Gondozottjaik egészségügyi állapota az átlag népességhez képest jelentősen rosszabb. A hajléktalan emberek között nagy arányban vannak jelen a daganatos megbetegedések, a TBC, a keringési zavarok, a fekélyes sebek, a különböző bőrproblémák, a végtag – elsősorban fagyási – sérülések, valamint a mentális zavarok. Tavaly 32 rászoruló részesítették egészségügyi ellátásban. Az elmúlt évben betegség (szívinfarktus, tüdőrák, májcirózis következtében), baleset következtében 12 fedél nélkül élő hunyt el az ellátási területen.

2010-ben a kerület északi ellátási területéről összesen 18 ember elhelyezését sikerült megoldaniuk átmeneti szállón.

A kerület déli részén életvitelszerűen közterületen tartózkodó hajléktalan embereket igyekeztek heti rendszerességgel felkeresni. Gondozotti körben több olyan ügyfél található, akik elsősorban betegség miatt fokozottan veszélyeztetettek, így őket gyakrabban, átlagban kétnaponta keresték fel.

Munkájuk során az 1/2000. (I.7.) SZCSM rendeletben meghatározott feladatokat látták el. Az ellátási terület rendszeres időközönként történő térképezése mellett folyamatosan tájékoztatták a hozzájuk segítségért fordulókat a fővárosban igénybe vehető hajléktalanellátó intézményekről és az általuk nyújtott szolgáltatásokról és nyitvatartási időről, az elhelyezéssel, ügyintézással kapcsolatos tudnivalókról. Hangsúlyt fektettek a hivatalos ügyintézésben történő segítségnyújtásra is, melynek keretein belül illetékmentességi igazolást állítottak ki, anyakönyvi kivonatot kértek le a gondozottak részére, intézkedtek a különböző nyugellátásokkal kapcsolatban, illetve segédkeztek a TAJ- kártyák beszerzésében is. Több ügyfelüket rendszeresen szállítják orvosi vizsgálatra különböző egészségügyi intézménybe (kórház, szakellátás).

Az eddigi éveknél megfelelően szolgálatuk szorosán együttműködött a Magyar Máltai Szeretetszolgálat hajléktalanellátó-intézményeivel (szociális központ, hajléktalan szállók, egészségügyi centrum, Mozgó Orvosi Rendelő, Mobil Tüdőszűrő Állomás), kiemelten a budai kerületekben dolgozó, szintén a Szeretetszolgálat keretein belül működő utcai szolgálatokkal. Rendszeres információáramlásokon alapuló kapcsolatokat alakítottak ki a Menhely Alapítvány Diszpécser-szolgálatával, a Budapesti Módszertani Szociális Központ és Intézményeivel, az Önkormányzattal, valamint Közterület-felügyelettel, az Újbudai Humán Szolgáltató Központtal, a Menedékház Alapítvány éjjeli menedékhelyével és nappali melegedőjével, a Fitalok Önsegítő Egyesületével, az Oltalom Karitatív Egyesülettel, a Magyar Katolikus Karitás helyi szervezetével, valamint a Jövőt a Hajléktalanoknak Kiemelten Közhasznú Alapítvánnyal. Szolgálatuk rendszeresen együttműködik az Önkormányzat keretein belül működő Városüzemeltetési Osztállyal. Segítségükkel több helyszínen sikerült konténereket kihelyezni, így ügyfeleik a környezetükben felhalmozódott szemetet ide helyezhetik el.

Stábjuk folyamatosan kapcsolatban áll a főváros több Utcái Gondozó Szolgálatával, illetve a Menhely Alapítvány által életre hívott, az utcai gondozó szolgálatok számára rendszeresített fórumon a stáb tagjai állandó jelleggel képviseltetik magukat.

5) Nappali ellátás

A) Hajléktalan személyek nappali ellátása

Az ellátást két szolgáltató nyújtja.

**a) Magyar Máltai Szeretetszolgálat Rimaszombati Utcái
Szociális Központ – Szociális Alapszolgáltatásokat Nyújtó
Integrált Intézmény
(1115 Budapest, Rimaszombati út 15/a)**

Az integrált intézmény a Rimaszombati út 15/a szám alatt adottságait tekintve nappali ellátás biztosítására, valamint időszakos férőhelyek kialakítására adnak lehetőséget. A Központ integrált intézménnyé alakult át, 2 utcai gondozó szolgálattal és egy, a krízisidőszakban nyitva lévő éjjeli menedékhellyel bővült.

Alapszolgáltatások:

Tisztálkodási lehetőség: sampon, szappan, borotvahabot, borotvát, törölközőt, papucsot, fürdőköpenyt biztosítanak.

Személyes ruházat tisztítása: nagy teljesítményű mosó- és szárítógépben; mosószert, plusz szárítórámát, vasalót, vasalódeszkát biztosítanak.

Ételmelegítés: a tálaló konyha beépített főzőlapja az ügyfelek rendelkezésére áll, edényt is tudnak adni.

Közösségi együttlétre, pihenésre: TV szoba, kártya, sakk, könyvek, filmvetítés.

Eseti ruhapótlás: csak indokolt esetekben, a legszükségesebb darabokat.

Kiegészítő szolgáltatások:

SZISZ iroda: személyi iratok beszerzése, költségmentességi kérelmek, postacím biztosítása, iskolai bizonyítványok és anyakönyvi kivonatok bekérése. Az iratpótláshoz 30 napnál nem régebbi rendőrségi bejelentés szükséges a visszaélések elkerülése végett.

Csomagmegőrző: egyénekenként 3 hónapra, ami ha van még hely, többször is meghosszabbítható. A csomagokban tárolt értékekért anyagi felelősséget nem vállalnak. Írásos megállapodást kötnek. Infó szoba működik, fodrászatot biztosítanak, továbbá jogsegélyszolgálat van keddenként 16.30-18.30-ig.

Mentálhigiénés/kiléptető szolgáltatások:

Álláskereső klub és tréning: internet, hirdetési újság, ingyenes telefon használat, csoportos és egyénre szabott esetmunka; lakhatási program: internet, hirdetési újság, ingyenes telefon használat, albérleti támogatás közvetítése; film klub: mentálhigiénés szempontból nagyon fontosnak tartják.

A Központ napi forgalma 50-80 fő között mozog. Ügyfeleik jelentős része a XI. és a XXII. kerületben utcán vagy viskóban, önmaguk által épített faházakban, barlangban, sátorban, lépcsőházakban élő hajléktalan emberek. Intézményük forgalma az időjárási körülményeken túl függ a biztosított szolgáltatásoktól is. A hajléktalan emberek reintegrációjának egyik alappillére a tartós, kiszámítható és biztonságos lakhatáshoz jutás segítése. Ezt felismerve az intézményben az Összefogás Közalapítványon keresztül nyert pályázati összeg segítségével közterületen élő emberek lakhatáshoz való juttatását tűzték ki célként. A támogatás segítségével az Utcai Gondozó Szolgálat munkatársai által, illetve az egyéb hajléktalanellátó intézményben már gondozásba vett, a különböző feltételeknek megfelelni tudó (munkaszerződés, előgondozás) rászoruló emberek lakhatási lehetőséghez juttatása történik.

2010. január 1-től lehetőségük nyílt arra, hogy a Közalapítványtól elnyert támogatás segítségével folytassák a programot és újabb 20 fő számára biztosítsanak lakhatási lehetőséget. A téli hónapok folyamán, a szélsőséges időjárás következtében a közterületen életvitelszerűen élő emberek jelentős veszélynek vannak kitéve. Akár életmentő is lehet, ha a hajléktalan emberek meleg, biztonságos helyen tölthetik a krízisidőszakban az éjszakáikat. Ezt figyelembe véve az Önkormányzat anyagi támogatásának segítségével 2009. novemberében éjszakai menedékhelyet nyitottak intézményükben, amely 2010-ben is nagy segítséget nyújtott a rászorulóknak számára. Krízisidőszakban éjszakánként 13-15 fedél nélküli gondozott vette igénybe a férőhelyeket. Ezekre a férőhelyekre a XI. és a XXII. kerület Utcai Gondozó Szolgálatának szociális munkásai utalják be krízishelyzetben lévő ügyfeleiket. Az elhelyezés és az alapvető szükségletek biztosítása mellett, amennyiben a hajléktalan ember is igényli, szociális ügyintézésben, valamint további elhelyezésben is tudnak számára segítséget biztosítani.

A Szociális Központban az Összefogás Közalapítvány által meghirdetett pályázaton nyert támogatás segítségével heti két órában jogsegély-szolgálatot indítottak útjára. Az új szolgáltatás célja azon ügyfeleik támogatása, szakszerű tájékoztatá-

sa, akik jogi problémáikkal nem tudnak szakemberhez fordulni, azonban egy-egy ügyel kapcsolatban segítségre van szükségük.

Az Önkormányzat és az Egyesület között született Támogatási Szerződés kerekein belül lehetőség nyílt arra, hogy a Szociális Központban 2010. (január, február, november, december) krízisidőszakában a nappali melegedőben 5 180 adag meleg ételt adjanak a rászorulóknak. Az Összefogás Közalapítvány segítségével a Központban több új használati tárgyat, többek között televíziót, mikrohullámú sütőt, hajnyíró szettet, valamint a felszolgált tea melegen tartására alkalmas badellákat sikerült vásárolniuk.

b) Fiatalok Önsegítő Egyesülete (1114 Budapest, Major utca 37.)

Az Egyesület 2010. évben a közszolgáltatási szerződésben foglalt, 65 főre szóló ellátási kötelezettsége alapján, a hajléktalan nappali melegedőjében 22 778 fő rászoruló részére biztosított szolgáltatást. Ez 255 napos nyitva tartást figyelembe véve napi 89 fő ellátottat jelent. A tavalyi évhez képest a nappali melegedőben ellátottak száma több, mint az előző évben.

Hajléktalan Átmeneti Szálláson 365 nap nyitvatartással 8 hónapig 15 férőhelyen, szeptember hónaptól az engedélyezett 19 férőhely maximális kihasználtsággal működött, így létszámadataik szerint 6 899 vendégéjszakát töltöttek gondozottaik a szálláson.

Az Egyesület nappali melegedőjének ügyfelei közül 50-en rendelkeznek kerületi tartózkodási vagy lakcímmel, az átmeneti szállás lakói néhány kivételtől eltekintve többségében kerületi tartózkodási címmel rendelkeznek. Így az Egyesület 70 kerületi lakcímmel, tartózkodási, levelezési címmel rendelkező rászoruló lát el. Ez a létszám évente 10-15 fővel emelkedik.

A nappali melegedő klubokban résztvevők számára ételt is biztosítottak, ami 22778 adag étel kiosztását jelentette. Ehhez járult még a rehabilitálandó első munkavállalók illetve irataikat intéző nappali ételmezei és a szálláson lakók nappali ételmezei, amellyel az étkezésben több, mint 1 500 adagot biztosítottak az év folyamán. Emellett fürdés, mosás, esetenként ruhasegély, érték-megőrzés, gyógyszer, kulturális szolgáltatások, postacím is ehhez a szolgáltatáshoz kapcsolódott.

Egyéb szociális szolgáltató tevékenységük (foglalkoztatás szervezés, orvosi, pedagógiai, jogi és szociális tanácsadás, ügyintézés, valamint személyes gondozás, ilyen megállapodások megkötése és gondozása stb.) állt az év 255 napján rendelkezésre. Ennek során átlagban napi 20 fő ügyét intézték, biztosítottak részükre tanácsadási és egyéb segítséget. Gondozási tevékenységük az ügyek közel felénél eredményhez vezetett. Elsősorban munkavállalásban, orvosi problémák megoldásában, szenvedélybetegek kezelésének elkezdésében, szállás és albérlet keresésében, családi kapcsolatok rendezésében hiányzó iratok beszerzésében nyújtottak segítséget.

Több sikeres pályázatot nyújtottak be a tavalyi év során. A Nemzeti Civil Alap-program (a továbbiakban: NCA) működési támogatásából sikerült az újonnan

épült tetőtér berendezési tárgyait megvásárolni, illetve berendeztek a nappali melegedőben egy négy számítógépből álló termet, amelyet látogatóik és lakóik munka, lakhatás keresésre, kapcsolattartásra, tájékozódásra használnak. Az NCA támogatásból fizetik az internet és kábeltelevízió hozzáférés, illetve a napilapok előfizetési díját. Az Összefogás Közalapítvány támogatásából fizették pszichiáterük bérét, aki kéthetente látja el a hozzájuk járó pszichiátriai betegséggel küzdő emberek problémáinak kezelésével kapcsolatos feladatokat. Gyógyszerek kiváltására is sikerült támogatást nyerniük, amiből a hozzájuk forduló pszichiátriai vagy egyéb szervi betegséggel küzdőknek nyújtottak gyógyszer-támogatást. További sikeres pályázatuk volt a Fővárosi Önkormányzattól elnyert támogatás, amelyből különböző célfeladatokat láttak el úgy, mint a börtönből szabadult fiatal hajléktalanok rehabilitációs gondozása, utógondozása, szenvedélybeteg hajléktalan fiatalok rehabilitációs gondozása, képzésben, átképzésben részesülő hajléktalan fiatalok gondozása.

A börtönből szabadult fiatalok utógondozása során 10-12 fiatallal működtek együtt lakhatásuk megoldásában, munkahelyek felkutatásában, családi kapcsolataik rendezésében, illetőleg további büntetőügyeik rendezésének megoldásában nyújtottak jogi, ügyintézési segítséget. Szendélybeteg látogatóik, lakóik rehabilitációjuk során, étkezési, orvosi, lakhatási, ügyintézési segítséget, támogatást kaptak. Több olyan együttműködésük volt, amikor pszichiáter szakorvos, illetve más erre szakosodott szervezetek segítségével elvonókúrán vettek részt ügyfeleik, de tartós eredményt 10 emberből 1-nél sikerült elérniük. Támogatásukkal négy fiatal kezdte meg gimnáziumi tanulmányait, lakhatási, étkezési támogatást kapnak, amellett, hogy tanulmányaik minden költségét finanszírozzák. További hat fiatalnak nyújtottak, anyagi segítséget szakképzésben folytatott tanulmányaikhoz, részükre is biztosítottak a lakhatási és étkezési támogatást. Két fiatal már szakmát szerzett és szakmájában dolgozik, nyolc fiatal jelenleg is tanulmányait folytatja, sikeres féléletet zártak mindannyian.

Támogatásainkkal sikeresen elszámoltak, az idei év során is tervezik több működési és célfeladatok ellátására kiírt pályázat elkészítését, benyújtását és lebonyolítását.

B) Időskorúak nappali ellátása (klub), demens személyek nappali ellátása

A szolgáltatást az

***Egyesített Szociális Intézmények
(1119 Budapest, Keveháza utca 6.)***

nyújtja.

A kerületben 7 telephelyen működik idősek klubja, a férőhelyek száma 270. A jogszabályi változások miatt az étkezés megszervezése 2010. január 1-től az idősek nappali ellátása esetében nem része az ellátásnak. Az étkezés biztosításához működési engedély szükséges, amelynek alapja a szakhatósági hozzájárulás. A működési engedély az idősek klubjában 225 fő számára teszi lehetővé az étkezést.

13. táblázat	Év	Igénybevétel (fő)
Az időskorúak nappali ellátásának mutatói	2008	139
	2009	143
	2010	178

Az év folyamán 5 idősek klubja vett részt a 60+ programban, amelynek rendezvényeit a klub nyitvatartási időn túl látogatták a kerületi lakosok.

A demens ellátottak számára célzott, egyéni foglalkoztatásokat szerveztek, mentálhigiénés szakember bevonásával az eredmények biztatóak, a hozzátartozók elégedettek az általuk biztosított szolgáltatással.

C) Szenvedélybetegek nappali ellátása

A szolgáltatást a

**RÉV Szenvedélybeteg-segítő Szolgálat Nappali Ellátó Részleg
(1115 Budapest, Csóka utca 5.)**

nyújtja.

A 2010. évben 2 444 főnek nyújtottak segítséget a „Rév” Szenvedélybeteg-segítő Szolgálatban.

A forgalmi napló szerint összesen 14 379 esetben történt ellátás. Az intézmény területén, szuverén módon működő önsegítő csoport forgalmi adatai nélkül (351) az ellátások száma 8297. 2010-ben összesen 1 655 fő újbudai lakos kért az intézményükben segítséget, különböző addiktív problémák miatt. A 2010-es évben elsősorban 40-49 éves korosztály, azt követően a 30-39 éves korosztály fordult a Szolgálathoz.

Programjaik:

- Fülakupunktúrás kezelés: előjegyzés alapján;
- Orvosi konzultáció: minden kedden 13.00-17.00 óráig (nappali ellátóban);
- Orvosi konzultáció: minden pénteken 11.00-15.00 óráig (közösségi ellátóban);
- Jogsegélyszolgálat: előre egyeztetett időpontban;
- "γ GT ", alkoholisták önsegítő csoportja: minden kedden 18-20 óráig;
- "Révész" hozzátartozók csoportja: minden héten szerdán 17-20 óráig;
- Klinikai és addiktológiai szakpszichológus: minden héten csütörtök 16-20 óráig, szombaton 8-15 óráig;
- Gazdagréti program megbeszélés: csoport előtt;
- Adminisztratív team: hétfőnként 10.30-12.00 óráig;
- Szupervízió: hétfőnként 8.30-10.00 óráig;
- Esetmegbeszélés: keddenként 10.00-11.00 óráig;
- Nagy team: hathetente: 15.00-17.00 óráig;
- Szabad interakciós csoport fiatalok eltereltek számára: kéthetente szombatonként 12.00-14.00 óráig;
- Szabad interakciós csoport (elterelésen kívüli fiatalok részére): kéthetente szombatonként 14.00-16.00 óráig;

- Játékszenvedély-betegek részére, minden szombaton csoport (a csoportba előzetes megbeszélés alapján lehet bekerülni);
- Biblia csoport minden kedden 16.00-17.00 óráig;
- Kreatív Klub minden pénteken 10.00-12.00 óráig;
- Rét Klub: minden pénteken 16.00-18.00 óráig;
- Közösségi munkacsoport megbeszélés: negyedévente;
- Nappali munkacsoport megbeszélés minden hónap első csütörtökén;

Jelentősebb események, elvégzett feladatok

- Részt vettek a Csiki Hegyek Utcai Általános Iskola egészségnapján, fogadóórán és szülői értekezletén.
- Az intézményben heti rendszerességgel van szupervízió, esetmegbeszélés.
- A Katolikus Karirász Rév Szenvedélybeteg-segítő Szolgálat együttműködő partnerként részt vett Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Önkormányzatának TÁMOP 5.2.5.-es programjának megvalósításában.
- Alapító tagjai az Újbudai KEF-nek (Kábítószerügyi Egyeztető Fórum).
- Akkreditált szakmai műhelyt szerveztek az ország szenvedélybeteg ellátásában dolgozó szakembereinek.
- Szociális munkás, szociálpedagógus és szociálpolitikus egyetemi- és főiskolai hallgatók terepgyakorlatot végeztek az intézményben.
- Rendszeresen tartanak prevencióos foglalkozást Budapest Főváros XI. kerületi általános és középiskoláiban.
- Szülőknek, pedagógusoknak tájékoztató kiadványt készítettek a drogok fajtáiról, tüneteiről, szerhasználat felismeréséről.

D) Fogyatékkal élő személyek nappali ellátása

Az ellátást három szolgáltató nyújtja.

a) Habilitációs Fejlesztő Központ (1118 Budapest, Ménesi út 16.),

A 2010. évtől az intézményt a Budavári és az Újbudai Önkormányzata Intézményfenntartó Társulás tartja fenn. Működési engedélye szerint az intézmény 25 fő súlyosan és halmozottan sérült 3-23 éves korú gyermek nappali ellátását látja el, emellett fejlesztő felkészítést, valamint fejlesztő iskola feladatokat is ellát.

2010-ben az intézmény szolgáltatásait 20 fő vette igénybe.

b) Szellemi Sérült Testvéreinkért Alapítvány Árpádházi Szent Margit Napközi Otthon (1116 Budapest, Rácz L. u. 73.),

Az alapítványhoz, illetve az intézményekhez, mint közösséghez 72 értelmileg akadályozott és halmozottan sérült fiatal tartozik. Életkoruk 20-72 év. Legtöbb-

jük családban él. A velük és családjukkal való foglalkozás alkotják az alapítvány tevékenységét, amelyet a következőképpen csoportosíthatunk:

- Az Árpád-házi Szent Margit Napközi Otthonban folyó munka 1992 óta - 20 fő
- Kéthetenként közös összejövetel sérültekkel, szülőkkel és a segítő fiatalokkal; hitoktatás 1984 óta - 45 fő;
- Nyári táborozás vidéken 1984 óta - 55 fő;
- Szent Mihály Lakóotthon működtetése 2001 óta - 10 fő;
- Szent Márton Lakóotthon működtetése 2007 óta - 10 fő;
- Szakembereik képzése, fejlesztése;
- Segítők és önkéntesek felkészítése.
- A gondozottainak létszáma 20 fő, ebből 15 fő XI. kerületi lakos. Állandó napi-
rend szerint folynak a foglalkozások, melyeket szakemberek - gyógypedagógus,
terápiás munkatárs, valamint szociális gondozók - vezetnek.

Foglalkozások fajtái:

- Kézműves (bőrözés, szövés, gyurmázás, agyagozás, rajzolás, vágás, ragasztás, színezés, festés, hajtogatás, kézimunkázás, varrás, gobelinkészítés, szárászvirág-kötészet, gyertyaöntés, sütés-főzés).
- Testnevelés: torna, tánc, ritmikustorna, labdajátékok, úszás hetenként a Kondorosi úti úszodában.
- Mozgásterápia
- Levegőzés: napi fél óra séta a kertben vagy a környéken.
- Kirándulás: hetente egy alkalommal tömegközlekedési eszközzel vagy saját autóbusszal.
- Fejlesztés, szinten tartás: olvasás, írás, számolás, logopédia, verstanulás, szerepjátszás, ismeretterjesztő videofilmek közös megtekintése, megbeszélése.
- Élményterápia: élménybeszámolók, beszélgetésre nevelés, önkifejezés gyakorlása.
- Játékkerápia: társasjáték, színjáték, bibliai részletek megjelenítése.
- Zene: ének- és ritmusgyakorlatok, színeskotta-módszerrel instrumentális zene és ének, közös zenehallgatás, gitározás, éneklés.
- Önellátásra nevelés: háztartási munkák elsajátítása napos rendszerben (asztalterítés, használt edények lehordása, tiszta edények eltörölgetése és helyrerakása, takarítás) önálló és kulturált étkezés gyakorlása, tömegközlekedésben való részvétel, vásárlás elsajátítása.
- Kerti munkák: öntözés, ásás, gyomlálás.
- Kulturális és közművelődési programok: múzeum-, hangverseny-, színházlátogatás, nyilvános helyen való viselkedés gyakorlása (bevásárlás, utazás, istentisztelet).
- Közösségformálás és integráció: hittan- és klubfoglalkozás hetente közép- és főiskolás fiatalokkal; közös nyaralás vidéken; születés- és névnapok megünneplése, egymás megajándékozása.
- Szombatonként közös összejövetel sérültekkel, szülőkkel és a segítő fiatalokkal; hitoktatás.

Az állandó nappali ellátást még nem igénylő sérültjeik és családjuk számára is biztosítani szeretnék a fejlesztő foglalkozásokat, közösségbe való beilleszkedéseket. Minden szombaton közös programot, hitoktatást szerveznek számukra, gyógypedagógus-teológus irányításával, ahol találkozhatnak egymással és nem fogyatékkal élő barátaikkal. Együtt ülik meg a név- és születésnapokat, az év nagy ünnepeit, közös étkezéssel és énekléssel. Közben a szülők egymással beszélgethetnek, megoszthatják egymással problémáikat. Gyakran hívnak meg szakembereket (lelkipásztor, pszichológus, jogász), hogy a szülőkből segítőkből felmerülő aktuális kérdésekre válaszoljon.

A 2010. évi nyaralás helyszíne is Nagyvenyim volt, a helyi plébánia kezelésében lévő, volt ciszter rendház épületében. 2010. június 29. – július 26. között nyaraltak értelmileg akadályozott (középsúlyosan és súlyosan értelmi fogyatékos) hit-tanos fiataljaikkal. Egy turnusban 28, illetve 24 fő sérült nyaralt. Kísérésüket, segítségüket – heti váltásban – egy-egy felnőtt felnőtt, szakképzett gyógypedagógus turnusvezető irányítása mellett 16-26 közép- és főiskolás önkéntes fiatal látta el. Összesen 72-en érkeztek segíteni. A segítők nyári szabadságuk egy részét önként töltik sérült vendégeikkel és egymással. Ilyenkor két hétre átvállalják a szülőktől sérült gyermekeiket, hogy legyen módjuk kikapcsolódni, feltöltődni, s hogy többet foglalkozhassanak nem sérült gyermekeikkel.

A segítők gazdag programmal tették felejthetlenné a nyaralást. Az előző évek hagyományainak megfelelően készségfejlesztő foglalkozásokkal, kulturális programokkal, sportversenyekkel, ügyességi vetélkedőkkel készültek.

***c) Bliss Alapítvány Segítő Kommunikáció-módszertani
Egységes Pedagógiai Szakszolgálat, Fogyatékosok Nappali
Intézménye és Járóbeteg Szakrendelő (a továbbiakban: SKMK)
(1112 Budapest, Neszmélyi út 36.)***

A Bliss Alapítvány a 2010. évben két fő irányban kívánta terveit megvalósítani. Részint a 2009-ben megkezdett szervezeti átalakulás volt a cél, részint az alapítvány által működtetett SKMK szakmai működésének színvonal-emelése. Ez magában foglalta nemcsak a régi és új dolgozók folyamatos képzését, tanfolyamok tartását, főiskolai képzést, hanem jelentette a kutatás-fejlesztés (a továbbiakban: K+F) tevékenységet is. Mindemellett törekedtek arra is, hogy végzett munkájuk gyakorlati eredményeképpen növekedjék klienseik/növendékeik társadalmi befogadása is. Ez utóbbi szemlélet egybecseng a fogyatékosokkal kapcsolatban végbemenő, s az újabb törvényekben is megmutatkozó társadalmi szemléletváltással.

1. A belső szervezeti átalakulás

A Fővárosi Bírósághoz benyújtott alapító okirat-módosítási kérelemben foglaltaknak megfelelő módosításokat végrehajtották, és 2010. márciusára megszületett a jogerős bírósági végzés.

Ennek megfelelően sor került az SZMSZ módosítására, a módosítás nyilvánosságra hozatalára.

Kidolgozták az új ügyvezetői igazgató munkakörét.

Az újjáalakult Kuratórium a tavaszi kuratóriumi üléssel megkezdte működését, s így már az új kuratórium fogadta el a 2009. évi kiemelten közhasznúsági szakmai és pénzügyi beszámolót.

Lényeges, hogy a szervezeti átalakulás semmilyen szinten nem befolyásolta sem az SKMK napi működését, sem az Alapítvány céljait és az azok megvalósítása érdekében végzett tevékenységét, hanem egyszerűen végrehajtotta azokat a modernizációs változtatásokat, amelyek a majd 25 éves fennállás alatt immár elkerülhetetlenné váltak.

2. Képzés, K+F tevékenység

A Bliss Alapítvány a 2010. évi szakmai célkitűzéseit két úton kívánta elérni, egyrészt a folytatott pedagógiai munka szorosabb kontrolljával, másrészt a dolgozók képzésével.

Különös figyelmet fordítottak az egyéni fejlesztési tervek és a Foglalkozási lapok időben történő elkészítésére és kontrolljára. Ennek felelőse dr. Juhász Ágnes volt.

Nagy hangsúlyt fektettek a fiatal dolgozók képzésére, akiknek módjuk volt az év folyamán két külföldi tanulmányúton is részt venni. E programokról megadott szempontrendszer alapján kellett beszámolót írniuk. Januárban Manchesterbe utazott 5 fő, akik Augmentatív és Alternatív Kommunikáció (a továbbiakban: AAK) oktatással, képzéssel és gyakorlati alkalmazással foglalkozó intézményeket, így egyetemet, kutatóközpontot, lakóotthont látogattak meg. Tapasztalataikról nyílt napon számoltak be powerpoint prezentáció keretei között. Júliusban a szakma legnagyobb, kétévenkénti rendezvényén, az ISAAC XIV. Konferenciáján, Barcelonában vehetett részt ugyancsak 5 fő.

Ugyancsak a szakmai fejlesztéshez tartozott a folyamatos K+F tevékenység, amelyet egy TÁMOP projekt keretei között végeztek, az ELTE IK NIPG kutatócsoporttal (speciális informatikai fejlesztő csoport) való együttműködésben. Ennek célja az volt, hogy megkíséreljenek olyan informatikai módszerek kifejlesztését, amelyek segítségével sajátos igényű növendékeik is tesztelhetőkké válnak. A gyakorlati ún. fejegér-kísérletekben az SKMK valamennyi dolgozója részt vett. A projektről az év folyamán négy részbeszámolót kellett készíteni, két nagyobb lélegzetű tanulmányt megírni, valamint előadással részt venni az Országos Neveléstudományi Konferencián. Ezek felelőse dr. Kálmán Zsófia volt.

Rendszerszerűbbé tették a főiskolai és egyetemi hallgatók gyakorlatait, valamint a hospitálásokat. Ennek érdekében előkészítettek új szerződés megkötését az ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Karral (a továbbiakban: ELTE BGGYK). Az új rendszer értelmében az őszi szemeszterben a hallgatók már rendszeres kötelező gyakorlaton vettek részt, ami mindkét fél számára előnyösnek bizonyult: az elsősorban elméleti képzésben részesülő hallgatók végre gyakorlatot szerezhettek, központunk pedig sok érdemi asszisztensi segítséget kapott: mindig akadt valaki, aki mesélt egy gyermeknek, sétálni vitte, személyre szabottan tudott játszani valakivel stb.

Február és május között megrendezték az akkreditált AAK-tanfolyamot. Mivel a Minisztérium jóvoltából megint ingyenes volt, sokan jelentkeztek: 13 gyógypedagógus, 1 végzős főiskolai hallgató, 3 konduktor, 1 mentálhigiénés szakember, 1 tanító, egyéni fejlesztő, 1 szülő (2 fő Budapest, 2 fő Eger, 2 fő Békéscsaba, a többi helyről 1-1 fő: Baja, Dombóvár, Győr, Ivánc, Komárom, Mosonmagyaróvár, Pécs, Sarkad, Sátoraljaújhely, Szigetszentmiklós, Szombathely, Tordas, Vácegres, Várpalota) Felelős: dr. Kálmán Zsófia és Hatos Annamária volt.

Az eszközkölcsonzással kapcsolatos szoftvert folyamatosan ellenőrizték és javították, miközben ellenőrizték az eszközeleltárt, pótolva az esetleges hiányokat. Felelős: Paless Eszter volt.

Előadások, poszterek, bemutatók, jelesebb szakmai napok az év folyamán:

- 2010.02.19. Budapesti Hidroterápiás Rehabilitációs Gimnasztika Alapítvány (a továbbiakban: BHRG) közös szakmai nap (dr. Juhász, Paless)
- 2010.02.24. Budapesti Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői Rehabilitációs Bizottságok részére rendezett szakmai bemutató (Bagotai, Bíró, dr. Juhász, dr. Kálmán, Paless, Sulyan, Szűcs)
- 2010.03.18. Szakmai úti beszámoló a manchesteri tanulmányútról (Bagotai, Bihari, Bíró, Paless, Szűcs)
- 2010.05.07. Előadás a dunaszerdahelyi Carissimi Egyesület meghívására (dr. Kálmán)
- 2010.05.13. ELTE IK NIPG (speciális informatikai fejlesztő csoport) Fejégeres bemutatója: hardver és szoftver kipróbálások (Zsiák, Takács, Miksztai-Réthey, Szirtes)
- 2010.05.15. Házi Gyermekorvosok Országos Konferenciáján (Siófok) előadás (dr. Kálmán)
- 2010.05.28. Magyar Védőnők Országos Egyesületének konferenciáján előadás (Budapest; dr. Kálmán)
- 2010.06.15. BHRG-vel közös szakmai nap, bemutató (dr. Juhász, Paless)
- 2010.06.25. Magyar Gyógypedagógiai Egyesület és MFFLT közös konferenciáján (Debrecen) 5 előadás és bemutató
- 2010.07.24-29. ISAAC XIV. Konferencia (Barcelona), előadás (dr. Kálmán) és poszter (Bíró, Paless, Sulyan)
- 2010.09.25. Kutatók Éjszakája: részvétel az ELTE BGGYK AAK bemutatóján (Bagotai, Kálmán)
- 2010.10.05. BHRG-nél diagnosztikai bemutató (dr. Juhász, Paless)
- 2010.10.20. ELTE BGGYK előadás és bemutató logopédushallgatók részére (Paless)
- 2010.11.05. Országos Neveléstudományi Konferencia (Budapest) előadás (Mikszai-Réthey, dr. Juhász, dr. Kálmán, Paless)
- 2010.11.09. Rehabilitációs Orvostovábbképzés, Országos Orvosi Rehabilitációs Intézet (dr. Kálmán)
- 2010.11.25. ELTE BGGYK Tudomány Napja rendezvényen előadás (dr. Kálmán)

3. A társadalmi befogadás elősegítése

Mivel a befogadás hiányosságai jórészt információhiányon és az ismeretlentől való félelmen alapulnak, ezért sok szinten és változatos eszközökkel igyekeznek ezen változtatni. Az elmúlt évben folytattak néhány jól bevált programot és kezdeményeztek néhány igen sikeres újat. Ezek célja kettős: egyrészt a kortársakéhoz hasonló élményekben részesíteni a sérült gyermekeket, másrészt megismertetni a világgal életüket, a fogyatékoság által gyakran eltakart világukat.

2010. májusában három kiadvánnyal igyekeztek elősegíteni, hogy az érintettek (egészségügy, más ellátók, szülők) könnyebben jussanak információkhoz. A három kiadvány bemutatására szakmai konferenciákon és továbbképzéseken került sor. Felelős: dr. Kálmán Zsófia volt.

Felnőtt növendékeik a tavasz folyamán általános, ill. középiskolákat kerestek fel, hogy az ún. „Osztályfőnöki óra” program keretei között saját maguk ismertethessék meg a fogyatékosággal kapcsolatos tapasztalataikat, segíthessenek elosztani sztereotípiákat, téves elképzeléseket. A felelős: dr. Juhász Ágnes és Bihari Ferenc.

– 2010. február 16-án „Osztályfőnöki óra” a Weiner Leó Zenei Általános Iskolában.

– 2010. február 25-én „Osztályfőnöki óra” a Lauder Javne Általános Iskolában.

– 2010. március 11-én „Osztályfőnöki óra” a solymári Waldorf Iskolában.

– 2010. május 6-án „Osztályfőnöki óra” az Erkel Ferenc Általános Iskolában.

Megragadva a jeles napok adta lehetőségeket (farsang, Húsvét, gyermeknap, Mikulás, karácsony stb.) meghívták a szomszédos, Neszmélyi úti óvoda egy csoportját, hogy elősegítsék az ép és sérült gyermekek találkozását, ismerkedését. Felelős: Bagotai T. Györgyi és Lisznai Tímea volt. Ennek részletei:

– 2010. február 10. Farsangi ünnepség a Neszmélyi Úti Óvoda kiscsoportosaival.

– 2010. május 26-án Neszmélyi Úti Óvodába látogattak súlyosan sérült növendékeikkel gyermeknap mulatságra.

– 2010. június 9-én évzáró ünnepségükön látták vendégül a Neszmélyi Úti Óvoda nagycsoportosait és a Reménysugár Habilitációs Intézet növendékeit.

Integrációs programok

– 2010. április 20-án „A jövő születése” kiállítás megtekintése a fiatal felnőtt növendékeikkel, közösen ép diákok egy csoportjával.

– 2010. április 29-én a Brundibár című gyermekopera megtekintése a Páva utcai zsinagógában.

– 2010. május 13-án vendégül látták a Kispesti ÉNO „Csillagok Napköziotthona” hat értelmi fogyatékos növendékét, közös zenélésre, éneklésre. A látogatást 2010. május 25-én viszonzták.

E programokat beépítették a nyári napközis táborba is, amelynek folyamán a környékbeli boltokba, postára, cukrászdába, virágboltba mentek növendékeik, hogy sajátos kommunikációs módjukon próbáljanak meg kortársaikhoz hasonlóan vásárolni, érdeklődni, kapcsolatot teremteni. Felelős: Paless Eszter volt.

– 2010. szeptemberében évnyitó dunai sétahajózásra vitték növendékeiket, ép testvéreikkel, egész családjukkal, továbbá igen sok támogató és érdeklődő önkéntest, a Legenda Kft. Jóvoltából.

4. Létszámadatok

A Bliss Alapítvány három részállásos alkalmazottal, továbbá négy szerződéses vállalkozóval (logopédus, könyvelő, ortopéd orvos, rendszergazda) dolgozik.

II. 3. Kötelező szakosított ellátások értékelése

1) Átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény

A) Időskorúak gondozóháza

A szolgáltatást az

Újbudai Idősek Háza
(1115 Budapest, Fraknó utca 7.)

nyújtja.

Az intézmény az idősek átmeneti otthona ellátás keretében teljes körű szolgáltatást nyújt azon időskorúak, illetve 18. életévüket betöltött beteg személyek részére, akik önmagukról betegségük miatt vagy más okból otthonukban ideiglenesen nem képesek gondoskodni, valamint azon személyek, akik idősek otthonába beutaló határozattal rendelkeznek, elhelyezésük sürgős, de férőhely hiánya miatt elhelyezésükre nincs lehetőség. Átmeneti elhelyezést nyújtó intézményi ellátás, ideiglenes jelleggel legfeljebb egy év időtartamra, különös méltánylást érdemlő esetben további egy évvel az elhelyezés meghosszabbítható.

A jogszabályokban előírt szakmai feladatok ellátásánál meghatározó a szervezeteik által elfogadott értékek megjelenítése: külső és belső környezet igényessége, stabilitása, a mindennapok során érvényesülő egyénközpontú szemlélet, együttműködés. A biztonság és bizalom szükségletének kielégítése, szakszerűség, segítőkész szándék, a humanista szellemiség, az emberi méltóság tiszteletben tartása, az idős ember szeretete, megértése és feltétel nélküli elfogadása.

2010. évben 30 felvételi kérelmet nyújtottak be intézménybe történő elhelyezésre. A felvételt kérelmezők közül 15 fő nyert felvételt, 11 kérelem került megszüntetésre, 3 fő elhalálozása, 3 fő kérelmének elutasítása, 1 fő kérelmének visszavonása miatt és 4 fő más intézményben történt elhelyezése okán.

2010. december 31-én az ellátottak száma 13 fő volt, évközben 3 fő hazagondozása valósult meg, 3 fő elhalálozott. A gondozóházi szakfeladat 2010. évi statisztikai átlaglétszáma 11 fő. Év végén a várakozók száma 4 fő volt.

Az ellátást igénybe vevők átlagéletkora 83 év, a nőknél 86 év, a férfiaknál 80 év. Az életkor szerinti megoszlás alapján az ellátást igénybe vevők 80%-a 80-90 év közötti.

B) Fogyatékkal élő személyek gondozóháza

A szolgáltatást a

***Down Alapítvány Átmeneti és Napközi Otthona
(1116 Budapest, Szalóki utca 53.)***

nyújtja.

A 2010. évben a negyedéves összesítések alapján 10 fő XI. kerületi állandó lakost láttak el, akik éves szinten 3 181 gondozási napot töltöttek el az intézményben.

A Down Alapítvány Szalóki utcai Átmeneti és Napközi Otthona 2010. évben a Down Alapítvány alapító okiratában megfogalmazott céloknak megfelelően működött az Etikai Kódex betartásával. Fő céljuk: az önálló életre való nevelés mellett a normalizációs elv érvényesítése volt a társadalmi beilleszkedés tükrében.

Az év során több kliens foglalkoztatását kezdték meg fejlesztő, felkészítő és a munka-rehabilitációs foglalkoztatási formában az Országos Rehabilitációs és Szakértői Bizottság javaslata szerint. Munkájukat egyéni és csoportos fejlesztésekkel, külön programokkal és személyre szabott szolgáltatásokkal támogatták. Klienseiket négy csoportban foglalkoztatták. A szakmai munkát gyógypedagógus segítette, aki az egyéni és csoportos fejlesztéseket, a rendszeres vizsgálatokat, kontrollvizsgálatokat végezte.

Az ellátást igénybe vevőkről napi rendszerességgel foglalkoztatási naplót vezetnek, beosztást készítenek és a fejlesztési terveket megújítják. Éves munkatervben meghatározták a foglalkozások területeit: divatékszerek készítése, szövés, kreatív díszítés, gyöngyfűzés, üvegfestés, papírmunkák, továbbá üdvözlő kártyák készítése.

A napi foglalkozásokat úgy alakították ki, hogy egyúttal az egyéni fejlesztés is teret kapott.

A délelőtti és délutáni foglalkoztatáshoz, foglalkozásokhoz csoportbeosztás, névsor készült. A csoportok összetételénél figyelembe vették az ellátottak igényeit, terhelhetőségüket és mentális képességüket. Klienseik munkaalkalmasságát saját munkapszichológus szakemberük vizsgálta, gyógypedagógusuk pedig folyamatosan egyéni fejlesztést végez és tanácsokat ad a személyre szabott foglalkoztatásra.

Havi rendszerességgel foglalkoztatói értekezleteket tartottak, problémás esetekben esetmegbeszélést végeztek.

Az átmeneti otthon lakói számára szükséges szűrővizsgálatokat 2010-ben is rendszeresen megszervezték (tüdőszűrés, nőgyógyászati szűrés, testsúly és vérnyomás-ellenőrzés), valamint a laborvizsgálatok elvégzése is folyamatos volt a fogorvosi ellenőrzések mellett. Gondozói értekezleteket havonta tartanak, esetmegbeszéléseket pedig ahogyan a helyzet megkívánja. A szülőkkel, gondnokokkal rendszeres kapcsolattartás folyik a kliensek minél hatékonyabb ellátása érdekében.

Többször volt szülői értekezlet. Kliensek is beszámolhattak saját örömeikről gondjaikról a Kliens-Fórumokon. Ezeket az alkalmakat jövő évben gyakoribb rendszerességgel kívánják majd megvalósítani annak érdekében, hogy a felmerülő problémákat az intézmény részéről minél gyorsabban orvosolni tudják.

Nyáron 3 turnusban folyt nyaraltatás Balatonaligán és Dobogókőn. Mindhárom intézményi csoportnál 3-3 segítő utazott a kliensekkel és mindösszesen 36 intézményi kliens élvezhette a pihenés és kikapcsolódás örömeit.

Az intézmény kliensei részt vettek 2010. november 17-i esélyegyenlőségi napon az Albertfalvi Közösségi Házban.

II. 4. Vállalt alapszolgáltatási feladatok értékelése

1) Támogató szolgáltatás

A szolgáltatást az

**Egyesített Szociális Intézmények
(1119 Budapest, Kéveháza utca 6.)**

nyújtja.

A feladat finanszírozása 2009-től pályázat útján történik, 3 éves időtartamra. Az Önkormányzatunk a pályázatot elnyerte, így 2009-2011. között a szolgáltatás a kerületben fogyatékkal élők számára biztosított. Év közben elkészítették a szolgáltatás igénybevételének negyedéves jelentéseit. A támogató szolgálat munkatársai részt vettek a pályázati forrás által biztosított szupervíziókon.

A Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatal, korábbi nevén: Foglalkoztatási és Szociális Hivatal (a továbbiakban: FSZH) felhívására fejlesztési pályázatot készítettek, az elnyert támogatás összege: 131 800 Ft.

14. táblázat

	Év	Állandó ellátottak (fő)	Személyi segítés (fő)	Szállító szolgáltatás (fő)
A támogató szolgáltatás mutatói	2008	30	20	6
	2009	29	27	23
	2010	30	26	21

A fogyatékkal élő emberek személyi segítését szakképzett munkatársak végzik. A szállítási szolgáltatást két gépkocsival biztosítják, a Mercedes autóbusz alkalmas kerekesszéket használó személyek szállítására is, mivel rendelkezik mobil rámpával és 4+3 biztonsági rögzítő rendszerrel.

Az FSZH tavaly 3 400 feladategységet finanszírozott, 8 580 E Ft összegben.

2) Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás

A szolgáltatást az

**Egyesített Szociális Intézmények
(1119 Budapest, Keveháza utca 6.)**

nyújtja.

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás pályázati rendszerben, központi támogatásból finanszírozott ellátás, hasonlóan a támogató szolgáltatáshoz. A pályázaton a jelenleg működő 85 db jelzőkészülék 3 475 E Ft támogatást kapott.

15. táblázat

	Év	Igénybevétel (fő)
A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás mutatói	2008	85
	2009	84
	2010	85

A szolgáltatás szakmai központja a Keveháza utca 4. szám alatt található. A diszpécser szolgálatot szerződés alapján a Body Guard Hungary Kft. látja el. A szolgáltatás 24 órás ügyeletét folyamatos munkarenddel és készenléti ügyelet formájában biztosítják. A készülékre várokozók száma: 52 fő.

Az FSZH felhívására külön fejlesztési pályázatot készítettek, az elnyert támogatás összege: 244 687 Ft.

3) Közösségi ellátások (szenvedélybetegek ellátása, alacsonyküszöbű ellátás)

A szolgáltatást a

**Katolikus Karitasz RÉV Közösségi Ellátó Részleg
(1111 Budapest, Bartók Béla út 96.)**

nyújtja.

Az ellátást a Bartók Béla út 96. szám alatt lévő telephelyen lehet igénybe venni.

2009. január 1-től kapott a Szolgálat engedélyt az ún. alacsonyküszöbű ellátásra is, a Bartók Béla út 96., és a Csóka utca 5. szám alatti telephelyen.

Céljuk a szenvedélybetegek, valamint közvetlen környezetük minél szélesebb körének elérése, fogadása.

Fontos az anonimitás, a kezelésre jelentkezés önkéntes, a terápiás folyamat célja az absztinencia elérése, de a folyamatban való részvételnek nem feltétele. Nem az egészségügy keretein belül, de vele szorosan együttműködve fejti ki tevékenységét, a kliens állapotához és helyzetéhez igazítja a viszonylag könnyen teljesíthető elvárásokat, amelyek elindíthatják a kliens és családja életében a változást. Az ellátásban való részvételhez nem szükséges vallási elkötelezettség, a segítségnyújtási formák minél könnyebb hozzáférhetőségét jelenti (beutaló, TB kártya, személyi igazolvány nem szükséges), az ellátás ingyenes, az önkéntesek tevékenységére is építenek (pl. öngyógyító csoportok működtetése).

II. 5. Vállalt szakosított ellátási feladat

1) Ápolást, gondozást nyújtó intézmény – idősök emeltszintű otthona

A szolgáltatást az

Újbudai Idősök Háza
(1115 Budapest, Fraknó utca 7.)

nyújtja.

Az emeltszintű idősök otthona az átlagos szociális intézményi elhelyezésnél jóval magasabb színvonalú körülményeket biztosít az Szt.-ben meghatározottak szerint. A teljes körű ellátásnak négy alapeladata van; a fizikai, egészségügyi, pszichés gondozás, valamint a célszerű és tervezett szabadidős foglalkozások.

Az egyénre szabott fizikai, egészségügyi, mentális és életvezetési segítségnyújtási tevékenységünket a gondozási tervben határozzák meg a szükségletek alapján az ellátást igénybe vevővel, melyet évente, illetve szükség szerint értékelnek.

2010. december 31-én, az ellátottak száma 64 fő, a bérlők száma 5 fő volt. Évközben: 5 fő ellátott halt meg, 8 fő új lakó került felvételre (ebből 2 fő a gondozóházi ellátásból került át) kérelme alapján. Az intézmény 2010. évi statisztikai átlagléttszáma: 62 fő volt.

Az ellátást igénybe vevők átlagéletkora 81,5 év, a nőknél 81 év, férfiaknál 82 év. Az életkor szerinti megoszlás alapján 54,8%-a 80-90 év közötti, 90 év feletti lakó 12,9 %-a.

2010. évben 8 új felvételi kérelmet nyújtottak be intézménybe történő elhelyezésre.

16. táblázat

	Év	Elhelyezést kérők száma (fő)
Az elhelyezést kérelmezők száma	2008	10
	2009	12
	2010	8

2010. évben 30 kérelem került megszüntetésre: 16 fő kérelmének visszavonása miatt, 14 fő esetében a gondozási szükséglet meghatározott mértékének hiánya miatt.

2010. december 31-én a kérelmezők száma: 41 fő, ebből 6 házaspár. Ez a szám a kérelmezők 14,6 %-a. A kérelmezők közül kerületen kívüli 8 fő, a kérelmezők 19,5 %-a.

Az ellátást igénybe vevők intézményi gondozási szükséglete szerinti besorolását az alábbi táblázat mutatja be.

17. táblázat

	A gondozási szükséglet mértéke	Fő
A gondozási szükséglet	Önellátásra képes (fennjáró), egészségügyi megfigyelést igényel	12
	Önellátásra részben képes, egyes tevékenységekhez segítséget igényel	25
	Önellátásra nem képes – rendszeres segítséget igényel, időszakos ellátásra szorul	21

<i>mértéke</i>	- rendszeres segítséget igényel, időszakos fekvő, folyamatos ellenőrzést igényel	1
	- ápolást igényel, ágyban fekvő, folyamatos ellátást és ápolást igényel	5

III. Az Önkormányzat gyermekvédelmi feladatainak értékelése

III. 1. Kötelező gyermekvédelmi személyes gondoskodást nyújtó alapellátások

1) Gyermekjóléti szolgáltatás, gyermekjóléti központ

A szolgáltatást az

**Újbudai Humán Szolgáltató Központ
(1117 Budapest, Bogdánfy utca 7/d.)**

nyújtja.

Az Önkormányzat gyermekjóléti központ keretein belül biztosítja a gyermekjóléti szolgáltatást. Jelentősen nőtt a tanácsadásban részesített családok és gyermekek száma, 2010-ben már 639 gyermekkel kapcsolatban nyújtottak segítséget.

Alapellátás

Az alapellátásban gondozott, a védelembe vett, illetve a családjából kiemelt gyermekek egyaránt veszélyeztetettek a Gyvt. értelmében, a veszélyeztetés foka és/vagy az együttműködés méretében van eltérés. Ennek értelmében, 2010-ben 782 veszélyeztetett gyermeket gondozott a Központ. 12 alkalommal jeleztek a Gyámhivatal felé hozzátartozók közötti erőszak észlelésének okán.

Veszélyeztetett, de együttműködő kliensek esetében 587 gyermeket gondoztak alapellátásban.

Alapellátásban az alábbi problémák körvonalazódtak:

- anyagi, megélhetési, lakhatással összefüggő;
- gyermeknevelési;
- családi konfliktus (szülők egymás közti, szülők-gyermek);
- gyermekintézménybe való beilleszkedés;
- szülők, vagy a család életvitele;
- magatartászavar, teljesítményzavar, részképességzavar;
- szülői elhanyagolás;
- családon belüli bántalmazás;
- szenvedélybetegség.

A szülők vagy a család életvitele és a szülői elhanyagolás okán gondozott családok és gyermekek száma tovább nőtt 2009-hez képest.

18. táblázat	A gyermekek veszélyeztetettségének okai	Fő
A gyermekek veszélyeztetettségének okai	Anyagi (megélhetési, lakhatással összefüggő)	173
	Gyermeknevelési	168
	Gyermekintézménybe való beilleszkedési nehézség	84
	Magatartás-, teljesítmény zavar	84
	Családi konfliktus	95
	Szülők, család életvitele	63
	Szülői elhanyagolás	39
	Családon belüli bántalmazás	53
	Fogyatékoság, retardáltság	6
	Szenvedélybetegségek	17
	Összesen	782

Védelembe vétel

Amennyiben az alapellátás nem vezetett eredményre, a szülő pedig nem volt együttműködő a veszélyeztetettség megszűnése érdekében védelembe vételre került sor. 81 védelembe vett gyermeket gondozott a Központ 2010. év végén.

Új kihívást jelentett a 2010. szeptember 1-jétől bevezetett, tankötelezettség mulasztó fiatalokat érintő új jogintézmény. Az iskoláztatási támogatás felfüggesztésével járó feladatok egyaránt erőn felül terhelték meg mindkét jogalkalmazót. A törvény bevezetése óta 100-al nőtt a témában érkezett jelzések száma. Ezen jelzések nagy része védelembe vételt eredményez, így jelentős plusz feladatot jelent a Gyermekjóléti Központ számára is.

Abban az esetben, amikor a védelembe vétel nem jár eredménnyel más gyermekvédelmi eljárást kell kezdeményezni.

Úgy alapellátásban, mint védelembe vételben lényegesen megnőtt a szabálysértést vagy bűncselekményt elkövetett gyermekek száma, ezen belül többszörösére nőtt a tankötelezettséget nem teljesítő kliensek száma a fentebb már részletezett okok miatt.

19. táblázat		Nem volt gondozásban	Alapellátásban gondozták	Összesen
Szabálysértést elkövetett gyermekek gondozása	Gyermekkorú	21	2	23
	Fiatalkorú	64	2	66
	Összesen	85	4	89

Szociális válsághelyzetben lévő várandós anya gondozása

2010-ben három alkalommal került sor fenti esetben gondozásra.

Ezek az esetek az illetékesség kérdését vetették fel, mivel a válsághelyzetet a hajléktalanság jelentette. Ezekben az esetekben a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület utcai szociális munkásaival közösen történik a szociális válsághelyzetben lévő várandós anya elhelyezése, illetve gondozása.

Családjából kiemelt gyermek szüleinek gondozása

Jelenleg 166 olyan gyermek van nyilvántartásban, akik átmeneti nevelésben részesülnek. Ebből 48 gyermek állandó bejelentett lakcíme a Kossuth Lajos Gyermekotthon a (1112 Budapest, Menyecske u. 16.). Ezeknek a gyerekeknek azért a gyermekotthon az állandó bejelentett lakcíme, mert szülei tartózkodási helye ismeretlen vagy nem rendelkeznek állandó bejelentett lakcímmel. Mivel átmeneti nevelés esetén a gyermekjóléti szolgálatnak a szülők gondozása a feladata, a gyermek hazakerülésének érdekében ezekben az esetekben nem tudnak konkrét családgondozást folytatni.

118 esetben volt illetékes a Központ átmeneti nevelt gyermekkel kapcsolatban. Ez 25%-al több, mint 2009-ben. Amikor a gyermek és családja a kerületben lakott, illetve lakik és a gyermek innen került otthonba, az intézmény feladata hazagondozni a gyermeket.

A családgondozók a törvénynek megfelelően járnak el, 2 hónapon belül felveszik a kapcsolatot a gondozási hellyel és a gyermek családgondozójával vagy a nevelőszülői tanácsadóval közösen végzik a hazagondozást.

Átmeneti gondozás

2010-ben 33 család, 48 gyermek vette igénybe az átmeneti gondozást hosszabb, rövidebb időre. Az ellátás igénybe vétele ellátási szerződés formájában, a családok átmeneti otthonában – a Sorsunk és Jövőnk Szeretetszolgálat, illetve gyermekek átmeneti otthonában, melyet szintén ellátási szerződés keretein belül a Krízis Alapítvány – működtet.

2010-ben új ellátás jelent meg a kerületben a Menedékház Alapítványon keresztül. Az átmeneti gondozást igénybe vevő klienseik jelentős száma innen kerül ki.

A Menedékházból érkező esetek tekintetében a legtöbb problémát a lakhatás és a munkanélküliség okozta. Ehhez kötődött az iskolai hiányzás, valamint főleg az iskolai és egyéb magatartási szabályok figyelmen kívül hagyása. A menedékházbeli esetek kliensei nagy százalékban a roma kisebbség tagjai közül kerültek ki. Iskolázottságuk alacsony szintű, gyakran a 8 általános végzettségük sincs meg. Az ott lakók többsége erősen rászorul a szociális ellátórendszerre, bevételi forrásaik: a családi pótlék, a segélyek és a gyés. Tovább növeli hátrányukat, hogy problémáik megoldásáért nem tudnak, illetve nem tesznek semmit, helyzetük javulását a szociális munkások tevékenységétől várják. Sokuk már "körbejárta" az országot, otthonról-otthonra vándorolva és e tényt, az ott történt, velük kapcsolatos eseményeket igyekeznek titokban tartani, így a máshol keletkezett iratanyagok beszerzése és az esetek teljes valójában történő átlátása időnként komoly akadályokba ütközik. Jellemző továbbá egyes lakókra az intézmény olyan jellegű elhagyása, mely során nem közlik hova távoznak. A Menedékházból érkező jelzések nagy száma és az ottani kliensekkel folytatott speciális munka indokolta, hogy egyetlen családgondozóhoz kerüljenek ezek a hasonló esetek.

Összességében elmondható, hogy évek óta jól működő kapcsolat jellemzi a közös munkát az átmeneti gondozást nyújtó intézményekkel.

2010-ben több alkalommal került sor arra, hogy családokat kényszerültek elhelyezni más otthonokban is, mivel nem volt elegendő hely klienseik fogadására vagy szintén illetékességi anomália nehezítette meg a bejutást az önkormányzat által finanszírozott helyekre.

A Menedékház Alapítvány Átmeneti Otthona megoldás volt és lehet ezekben az esetekben.

A jelzőrendszer tagjaival való együttműködés tapasztalatai

2010. év első félévében 4 fő koordinátor végezte az iskolai szociális munkát az oktatási intézményekben, óvodákban, általános és középiskolákban, illetve a bölcsődékben, majd szeptembertől csatlakozott hozzájuk mentálhigiénés tanácsadóként 1 fő.

A koordinátorok a tanév kezdetén az addigi munka gyakorlati, elméleti tapasztalatainak figyelembe vételével készült tervet, programokat, konkrét segítségeket felajánlva keresik meg az oktatási intézményeket.

A terv és a konkrét igények alapján valósul meg a gyakorlati koordinátori segítség az egyes intézmények részére.

Az intézményi koordinátori munka 18 éves múltra tekint vissza a kerületben, magában hordozza az iskolai szociális munka megvalósulásának lehetőségét a kezdetektől fogva. Az intézményekkel való élő kapcsolat igényéből fakadt, a problémák mielőbbi feltárása a mihamarabbi segítségnyújtás érdekében. A jelzőrendszer tagjai számára fontos, hogy elérhető legyen egy személy, akin keresztül segítséget kapnak a gyermekvédelmi gondok kezeléséhez.

Hetente vagy kéthetente a koordinátor fogadóóra keretében az iskolában konzultál a veszélyeztetettség megelőzése érdekében a gyermekvédelmi felelőssel, osztályfőnökkel, szükség szerint a szaktanárokkal.

Szakmai tanácsadást nyújt az iskolában kezelhető deviáns megnyilvánulásokkal kapcsolatban. Igény szerint találkozik a gyermekekkel és/vagy szülőkkel is.

A koordinátor szülői értekezleten vagy nevelőtestületi értekezleten, illetve osztályfőnöki órán az alábbi témákban előadást szervez:

- pályaorientáció
- párválasztás
- serdülőkori krízishelyzetek
- drogprevenció
- bűnmegelőzés

Havonta, kéthavonta szakmai team keretében az iskolai védőnő, iskolai gyermekvédelmi felelős, osztályfőnöki munkaközösség-vezető, iskolai mentálhigiénés szakemberek, iskolapszichológus, iskolai fejlesztő pedagógus, logopédus, szabadidő-szervező, koordinátor részvételével segíti a közös gondolkodás, kommunikáció kialakítását a gyermekeket érintő kérdésekben. Ezek a szakmai megbeszélések már számos oktatási intézményben, sok iskolában és néhány óvodában megvalósultak és nagyon pozitív fogadtatásra leltek.

Magántanuló (kliensek) számára a Gyermekjóléti Központban önismereti csoportot (illetve lehetőség szerint korrepetálást) szervez.

2010-ben minden védőnői jelzés írásban is megérkezett az intézménybe. Sokat segített ennek elérésében a vezetőkkel közös konzultáció és megállapodás.

Az orvosok minden esetben kitöltik az ún. GYSZ 4. adatlapot, mely a védelemben vételi eljárás lefolytatásához szükséges.

A kerületi *rendőrkapitányság* munkatársaival 2010-ben tovább erősödött a Központ kapcsolata. Ez elsősorban annak köszönhető, hogy a XI. kerületi Rendőrkapitánya kiemelten fontosnak tartja a rendőrség részéről végzett prevenciós munkát, ezzel kapcsolatban a rendőrség részéről egy kapcsolattartó személlyel jó együttműködés alakult ki. Jelzési kötelezettségével él a rendőrség és a visszajelzést is megkapják a Gyermekjóléti Központtól. Segítettek családok felkutatásában, illetve a gondozási folyamat egyes szakaszaiban.

Több megkeresés történt a rendőrség részéről, azokban az esetekben, amikor kiskorú közvetlen veszélyeztetését észlelve a távoltartás intézményének alkalmazása vált szükségessé.

Nagy számban megnőtt a szabálysértő és bűncselekményt elkövető fiatalok száma. A rendőrség minden esetben élt jelzési kötelezettségével és azt írásban megtette.

2010-ben változatlan volt a kapcsolat a kerületi Nevelési Tanácsadóval, a Logopédiai Intézettel, valamint a Pedagógiai Intézettel.

Az iskolai szociális munka megerősödésének köszönhetően a koordinátorok aktívan közvetítettek az iskolák és a segítő intézmények között.

A bíróságokkal a kapcsolat szinte kizárólag a kapcsolattartásos esetek okán realizálódott és nagyon személyfüggő a bíró viszonyulása az esethez és a családgondozóhoz is. 2010-ben nagymértékben javult a kapcsolat a bírókkal, annak köszönhetően, hogy egy állandó személy kijelölésre került a Központ részéről aki tartja a kapcsolatot a bírósággal, ez segíti a közös munkát.

A *civil szervezetekkel*, alapítványokkal továbbra is igen hatékony a Központ kapcsolata.

A *RÉV Szenvedélybeteg-Segítő Szolgálat* munkatársaival évek óta jó az együttműködés, ami kibővült a drogprevenciós filmvetítések alkalmával történő beszélgetésekkel.

2010-ben tovább erősödött a kapcsolat a *Humán Sztráda* munkatársaival, nagyon komoly segítséget jelentenek a mentálisan beteg kliensek család gondozásában.

A Központ 2010-ben az előző év hagyományait folytatva minden hónapban lehetőséget kapott a Gazdagréti *Szülők Háza Kft.*-től, hogy kliens gyermekeket küldjön a játszóházukba, programokra, valamint részt vehettek nyári táborukon és a farsangi programon is.

A *Gyermekekért XI. Közhasznú Alapítvány* együttműködésével 2010-ben is év végén egy igen nagyszabású jótékonsági akciót bonyolítottak le közösen, melynek keretén belül közel 100 gyermek jutott igen színvonalas karácsonyi ajándékhoz. A szülők ruhabörzén válogathattak gyermekeiknek ruhát, mialatt a gyerekek a játékok között válogathattak.

A *Baptista Szeretetszolgálattal* évek óta tartó jó kapcsolat lehetővé teszi sok gyermek számára, hogy vallási hovatartozástól függetlenül, játékokon és ajándékozásokon vehessenek részt több alkalommal egy évben.

Elmondható, hogy a jelzőrendszer minden tagjával jó kapcsolatot sikerült kiépíteni és „bejártatott csatornákon” zajlik a jelzésátadás és kapcsolattartás. Ennek eredménye, hogy az esetmegbeszéléseken és esetkonferenciákon a részvételi arány 100%-osnak mondható. Ennek köszönhetően komoly érdemi előrelépés tapasztalható az esetek kezelésében, az érintett szakemberek közreműködésével, egyben eleget tesznek a törvényben megfogalmazott kötelezettségeiknek is.

20. táblázat	A jelzőrendszer által küldött jelzések száma intézménytípusonként	
A jelzőrendszer működése	Egészségügyi szolgáltató	46
	Személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltató	34
	Átmeneti gondozást biztosítók	48
	Közzoktatási intézmény, napközbeni kisgyermek ellátást nyújtók	301
	Rendőrség	55
	Ügyészség, bíróság, pártfogó felügyelet	18
	Társadalmi szervezet	15
	Állampolgár	27
	Önkormányzat	195
	Összesen	739

A Gyermekjóléti Központ speciális feladatai

Kórházi szociális munka

2010-ben több jelzés érkezett kórházakból elhanyagolt terhességből született újszülött hazaadásával kapcsolatban és gyermekbántalmazás miatt. A családgondozók minden esetben körültekintő intézkedéssel, a védőnőkkel szorosan együttműködve járultak hozzá, hogy elhagyhassa a gyermekkel együtt az anya a kórházat, illetve amikor ez nem volt megvalósítható, a gyermek biztonságos helyre való kerüléséhez. Bántalmazásról is érkezett jelzés kórházból.

Utcai és lakótelepi szociális munka

A Központ 2010-ben próbálta folytatni a hallgatók bevonásával elkezdett szórólappoztást a fiatalok körében, amellyel a kerület fiataljainak figyelmét hívják fel az új közösségi térre a HAMZSÁ-ra (1117 Budapest, Hamzsabégyi út 18.), és annak programlehetőségeire. 2009-ben ez még a RÉV együttműködésével zajlott, 2010-ben a Gyermekjóléti Központ munkatársai és hallgatók végezték. Ily módon 234 fiatalhoz juttattak el információt.

Készenléti szolgálat

A feladatellátást egy fő végzi a szolgálatnál. 2010-ben 20 alkalommal hívták a telefonszámot. Az esetek döntő többsége nem krízis hívás volt, még akkor sem amikor a rendőrség jelzett a készenléti telefonon keresztül. A hívások miatt azonnali beavatkozásra nem volt szükség.

Kapcsolat ügyelet, mediáció

2010-ben saját erőből oldották meg a mediáció kérdését. Két kiképzett és tapasztalt családgyógyász a munkája mellett látja el a feladatot térítésmentesen elsősorban saját kliensek számára. Az elmúlt évben 32 új ügyféllel dolgozott a két kolléga.

2010-ben 10 korábban szabályozott kapcsolattartás folytatódott és 4 új eset került a Kapcsolat ügyeletre. Összességében 8 család (10 gyerek) vett részt kapcsolattartáson, hozzávetőlegesen 161 alkalommal.

Prevenció

Iskolai szociális munka minden mozzanata a prevenciót szolgálja. Egyrészt megerősíti és segíti a pedagógust abban, hogy helyben adekvát módon tudja kezelni a problémás gyerekeket (esetmegbeszélő csoport pedagógusok számára) és csak akkor forduljon a gyermekjóléti központhoz, amikor minden, számára adott pedagógiai eszköz kevésnek bizonyul. Másrészről szintén helyben kínálnak segítséget a szülőknek és a gyermeknek egyaránt, az iskolával, tanulókkal kapcsolatos problémái megoldásához. Szükség szerint mediálás is történik a felek között.

E mellett az alábbi programokat kínálják az iskolák részére:

- *drogprevenció* keretében filmvetítés (Budapest végállomás, Egy nap);
- *csoportos esetmegbeszélés* pedagógusok számára (agressziókezelési technikák, segítségnyújtás a pedagógus szakmai személyiség védelméhez, mentális technikák elsajátítása, megerősítés, támogatás a szakmai kiégés elkerülésére);
- *tanulást segítő foglalkozások* szervezése, magántanulók és tanulási problémával küzdő klienseink számára: (a tanulási folyamatok segítése, a tanulást segítő módszerek kialakítása, tanítása, figyelem, koncentráció fejlesztés, monotoniatűrös fejlesztés, beszéd-készség fejlesztés);
- *korrepetálás* biztosítása;
- *felvilágosító órák* tartása az iskolában (a családom és én, kamasz-szülő konfliktus, szerelem, párkapcsolat, szexualitás);
- kapcsolódás a kerületi *bűnmegelőzési* stratégiájához. Áldozattá válás megelőzése, kezelése;
- *kamaszcsoport*;
- *halmozottan hátrányos helyzetű csecsemők mozgásfejlesztő, foglalkoztató csoportja*;
- *bűnmegelőzési* társasjáték bemutatása, használata az oktatási intézményekben, délutáni iskolai foglalkozásokon, az intézményben;
- *AIDS* prevenciók előadások megkezdése az iskolákban a kerületi ÁNTSZ-szel egyeztetve;
- *TÁMOP pályázat keretein belül: a „HAMZSA” új közösségi térben* (filmklub, kamaszcsoport, dráma csoport, segítők képzése).

Szabadidős programok és táborok

2010. márciusa és májusa között a kerületi óvodák nagycsoportosai számára Mesevetélkedőt szerveztek, mely több fordulóból és programból állt és záróeseményként ügyességi versenyre került sor. Ezt követően Csoki szökőkútból me-

ríthettek a gyerekek és műsorban részesültek. A vetélkedőn és a záró rendezvényen összesen 165 gyermek vett részt.

Egy alkalommal cirkuszba, egy alkalommal moziba vitték a kliens gyermekeket. Ezen kívül Mikulás ünnepség és Karácsonyi program szervezésére is sor került. A programokon összesen 450 gyermek vett részt.

2010-ben 136 gyermek ingyenesen vett részt a nyári szabadidős programokon a Központ által (Újbudai Eleven Tábor Zánkán, Szülők Háza (Művészeti Mese-és Élménytábor), Faház 12 alkalommal).

2010-ben a felügyeleti szerv (Kormányhivatal) szakmai ellenőrzést nem végzett az intézményben.

2) Bölcsőde

A szolgáltatást az

**Egyesített Bölcsődei Intézmények
(1119 Budapest, Tétényi út 46-48.)**

nyújtja.

Az Egyesített Bölcsődei Intézmények a Gyvt. 42. §-ában meghatározottak szerint a családban nevelkedő 3 éven aluli gyermekek napközbeni ellátását, szakemberrel történő gondozását és nevelését biztosító intézmény. A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendeletben meghatározott módszertani feladatok ellátását az intézmény 2003. szeptembere óta végzi, 2006. május 1-től egész Közép-Magyarország régióra kiterjedően.

Az intézmény alapfeladata mellett a sajátos nevelési igényű gyermekek napközbeni gondozását, nevelését, korai fejlesztését a Tanulási Képességeket Vizsgáló Szakértői Bizottság javaslata alapján végzi.

2010. január 1. napjával módosultak a bölcsődei csoportlétszámok, így egy csoportban 12 fő gondozható, amennyiben a csoportban két éven felüli gyermekek vannak abban az esetben 14 fő. Ennek alapján a feladat ellátása 9 helyszínen (tagbölcsődében) 2010. június 30-ig 655, 2010. július 1-től 832 férőhelyen történt.

21. táblázat

<i>A bölcsődék igénybevétele</i>	Bölcsődei telephelyek	Fő
	Napsugár Bölcsőde (Csikihegyek u. 9.)	157
	Kuckó Bölcsőde (Bogdánfy u. 4/a.)	113
	Pöttöm Bölcsőde (Ménesi u. 41.)	66
	Mogyoróskert Bölcsőde (Fraknó u. 13-15.)	115
	Szemünk Fénye Bölcsőde (Tétényi u. 46.-48.)	203
	Katica Bölcsőde (Törökugrató u. 10.)	131
	Dúdoló Bölcsőde (Menyecske u. 2.)	165
	Bóbita Bölcsőde (Fonyód u. 3.-5.)	192
	Mesevár Bölcsőde (Zólyomi u. 20.-22.)	107
	Összesen	1 249

2010. évben is változatlanul magas volt a napközbeni kisgyermekellátás iránti igény, a bölcsődei férőhelyek az első félévben átlagosan 120 %-os feltöltöttséggel működtek. Július 1-től a megemelt férőhelyszámok szerinti felvétel történt, így a beíratott gyermekek száma nem haladta meg a 100%-ot. 2010. szeptemberében a férőhelyekre várakozók száma 308 fő volt. Az év további hónapjaiban a nevelési támogatás hatásaként a várakozók száma csökkent 2010. decemberében 31-én 253 főt tartottak nyilván.

Az intézmény alapellátás szintjén biztosítja a 6 éven aluli sajátos nevelési igényű gyermekek korai habilitációs és rehabilitációs célú nevelését, gondozását is korai fejlesztéssel, amelyet az alábbi táblázat mutat be.

22. táblázat	Bölcsődei telephely	Fő
A korai fejlesztés mutatói	Szemünk Fénye Bölcsőde (Tétényi út 46-48.)	2
	Katica Bölcsőde (Törökugrató u. 10.)	1
	Bóbita Bölcsőde (Fonyód u. 3.-5.)	4
	Egyesített Bölcsődei Intézmények összesen	7

A sajátos nevelési igényű gyermekek egyre nagyobb számban igényelnék a bölcsődei ellátást, de a 2010. január 1-től hatályos jogszabályi változások okozta magas feltöltöttség beszűkíti az intézmény lehetőségeit. Azok a gyermekek, akik felvételt nyertek nem csak a napközbeni gondozást-nevelést, hanem a korai fejlesztést is igénybe vették. A szakszerű ellátásról 4 segítő szakember gondoskodik (pszichológus, gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus, gyermek szakorvos).

Az Egyesített Bölcsődei Intézmények emellett Közép-Magyarország régió területén módszertani feladatokat is ellát, 202 bölcsődei intézmény és 255 családi napközi, 19 integrált óvoda-bölcsőde, 3 egységes óvoda-bölcsőde és 1 családi gyermekfelügyelet szakmai segítségét, ellenőrzését, szakmai programjainak szakértését végzi. A feladatot ellátó szakemberek száma 5 fő.

2010-ben a felügyeleti szerv (Kormányhivatal) szakmai ellenőrzést nem végzett az intézményben.

3) Gyermekek átmeneti otthona

A szolgáltatást a

Krízis Alapítvány Átmeneti Otthona
(1225 Budapest, Nagytétényi út 266.)

nyújtja.

Az Alapítvány gyermekotthona szabad kapacitásának mértékéig az Önkormányzattal még 1999-ben kötött ellátási szerződést.

Az Alapítvány átmeneti gyermekotthonának alapvető célja, hogy szervesen kapcsolódva a gyermekvédelem intézményrendszerébe, a Gyermekjóléti Szolgálatokkal szorosan együttműködve segítsen a szociálisan, mentálisan teljesítőképességük határára sodródott szülőknek, gyermekeknek problémáik kezelésében.

A Gyermekotthon koedukált formában működik, 24 férőhelyen főként 3 és 18 év közötti gyermekek számára nyújt átmeneti gondoskodást.

2010-ben is a megszokott színvonalú működést, s a folyamatos fogadókészséget tanúsított az Alapítvány.

A XXII. és a XI. kerület által fenntartott 12-12 férőhely szükséges és elégséges kapacitást nyújtott a feladat megoldására. Helyhiány miatt egyetlen rászoruló sem kellett elküldeni, illetve várakoztatni.

2010-ben induló létszámuk 21+6 fő, záró létszámunk 14+6 fő volt.

A Krízis Alapítvány Gyermekotthona összesen 63 fő részére nyújtott átmeneti elhelyezést. Az esteket a gyermekjóléti szolgálatok irányítják hozzájuk, a gondozási folyamat szoros intézményi együttműködéssel történik.

Gondozottak életében az alábbi veszélyeztető tényezők halmozottan jelentkezhetnek:

- lakhatás megszűnése: 29;
- elégtelen lakhatási körülmények: 10;
- bántalmazás: 7;
- szülő – gyermek közötti konfliktus: 3;
- családi konfliktus: 2;
- gyermek magatartási problémája: 4;
- szülő életviteli problémája: 5;
- szülő szenvedélybetegsége: 2;
- szülői felügyelet indokolt hiánya: 1.

A Gyermekotthon 24 férőhelyén és a Gyermekotthonhoz kapcsolódó 6 utógondozást biztosító külső férőhelyen, krízishelyzetben lévő gyermekek, gyermekek és édesanyák, illetve fiatal felnőttek elhelyezését oldották meg.

XI. kerületi ellátottaik száma 34 fő (4 564 gondozási nap). Átmeneti gondozottak összesen 55 fő 6 455 gondozási napot, a szakellátásban részesülő 2 fő 676, az utógondozott 7 fiatal 2190 gondozási napot töltött otthonaikban.

Egy ellátott átmeneti nevelésből nagykorúvá válása miatt utógondozott státuszba ment át.

A gyermekek folyamatos gondozása mellett fontos feladat az esetmegbeszéléseken való részvétel. Hatósági intézkedést önállóan nem kezdeményeztek, de az intézmény egyes esetekben állást foglalt hatósági intézkedés szükségessége mellett.

A gondozási folyamat során előfordulhat, hogy a növendék alapellátásból szakellátásba kerül át, ez a gyermekotthon gyakorlatában (mivel szakellátási jogosítvánnyal is rendelkezünk) csupán adminisztratív különbséget jelent. A Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat (a továbbiakban: TEGYESZ) helyezési bizottságának javaslattétele, a Gyámhivatal gondozási hely kijelölő határozata után, a növendék már a számára hosszú távon megoldást jelentő intézménybe kerülhet, mentesülve egy másik – fővárosi fenntartású – átmeneti otthonba költözés fizikai és pszichés terheitől.

Az átmeneti gondozás befejeztével otthonába visszakerült 14 fő, haza másik szülőhöz 2 fő, albérletbe 18 fő, pályázati lakásba 2 fő, családok átmeneti otthonába 3 fő, anyatthonba 2 fő, más szakellátási intézménybe 3 fő, az intézményben lett utógondozott 1 fő. Sajnálatos módon egy gyermek elhunyt.

Az épület felújítási munkálatai folyamatban vannak, a XXII. kerületi Önkormányzat segítségével a nyílászárók cseréje megvalósult.

2010. évben is a Tropicarium szünidei programok megszervezésében nyújtott értékes segítséget az Alapítványnak.

4) Családok átmeneti otthona

Az ellátást két szolgáltató nyújtja.

a) Anyaoltalmazó Alapítvány Anyaotthona (1201 Budapest, Török Flóris utca 228.)

Az Anyaoltalmazó Alapítvány Anya- és Gyermekeotthona 2010-ben 66 édesanyának és 152 gyermeknek nyújtott segítséget. 2010-ben a XI. kerületi lakosok közül 2 fő anya és 2 gyermek kapott átmeneti elhelyezést az otthonban, összesen 64 gondozási napra vették igénybe a szolgáltatást.

Az intézmény munkája során továbbra is nagy hangsúlyt fektet az intézményben élő marginalizált helyzetű, megélhetési gondokkal küzdő anyák szociális, foglalkoztatási problémáinak orvoslására, életminőségük javítására.

Céljuk, hogy megelőzzék, illetve megszüntessék a gyermekek veszélyeztetését, segítsék a szülőt gyermeke teljes körű ellátásában, és közreműködnek az átmeneti gondozást szükségessé tevő okok megszüntetésében, a család helyzetének rendeződésében, lakhatási problémáinak megszűnésében.

A korábbi évekhez hasonlóan gyermek- és ifjúságvédelmi programokkal kiemelt figyelmet szenteltek a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek és fiatalok korai pszichoszociális intervencióját célzó programoknak, a szocializációs hátrányok mérséklésének, a prevenciónak, társadalomba való beilleszkedésük elősegítésének.

Szakmai teamjük – szociális munkások, szociálpedagógusok, pedagógusok, pszichológusok, orvosok, védőnő, jogász – komplex szakmai tudásával, a családokkal együttműködve folyamatosan arra törekedett, hogy megszüntesse a gyermek veszélyeztetettségét, segítse a szülőt gyermekei ellátásában és közreműködjön az intézményi ellátást szükségessé tevő okok megszüntetésében, a család helyzetének rendeződésében, lakhatási, életvezetési problémáinak megszüntetésében.

A következő programok valósulhattak meg 2010-ben: gyermekmegőrző, főzőtanfolyam, beszélgetőkör, közösségi szórakozás, munkaerőpiaci tanácsadás, nyári tábor, gyakorlati terephely, szakmai továbbképzés, minőségbiztosítás, módszertani értekezletsorozat, adományszerzési program.

A kiemelt programokon túl a következő rendszeresen működő szolgáltatásokkal is segítették klienseiket:

- Egészségügyi szolgáltatás;
- Jogi tanácsadás;
- Pszichológiai tanácsadás;
- Pedagógusok foglalkozásai;
- Igény szerint egyéni korrepetálás;

Az időszakos programok: farsangi, húsvéti multság, anyák napi rendezvény, gyermeknapi műsor és ajándékosztás, Halloween party, Mikulás, Karácsonyi ünnepség, illetve kirándulások;

Szerdánként ruhabörze és adományosztás (élelmiszerek, bébiétel, testápoló termékek, babaápolási termékek, tisztasági szerek);

Gyermeknevelő csoport;

Szupervíziós foglalkozás.

**b) Sorsunk és Jövőnk Szeretetszolgálat
Családok Átmeneti Otthona
(2045 Törökbálint, Köztársaság tér 7.)**

A Szeretetszolgálat „Don Bosco” Családok Átmeneti Otthona, 2002 februárjától működik, 9 család (40 fő) részére biztosít átmeneti ellátást, krízishelyzet, lakhatási probléma esetén. Az otthon létrejöttét az Alapítvány elnökének és kuratóriumának mindennapi tapasztalata segítette, miszerint a gyermekek számára ez a segítség, hatásos és elengedhetetlen. A megalakulásuk óta eltelt időben számos gyermeknek és családjának nyújtottak hosszabb rövidebb ideig jelentős segítséget, lakhatást, „otthont”. Az évek során szoros együttműködést alakítottak ki a helyi és a környező települések gyermekvédelmi feladatait ellátó intézményekkel, különösen a gyermekjóléti szolgálatokkal. Ellátási szerződést kötöttek a helyi és a szomszédos települések önkormányzataival, amelyek alapján biztosítanak átmeneti gondozást e települések illetékességi területén élők számára.

2003-ban kezdődött meg a diósi Bona Dea otthon kialakítása, majd 2004. márciusában nyílt meg. Az otthon Diósd kertvárosában családi környezetben fogadja lakóit, 7 család (35 fő) ellátását tudja biztosítani. A szobák mérete kis és nagyobb családok befogadását teszik lehetővé. Átmeneti gondozás keretében elsősorban ellátási területről fogadnak rászoruló családokat, akinek ez a segítség teszi lehetővé, hogy együtt maradjanak és gondjaikat szakemberek segítségével közösen rendezzék.

A segítséget kérők így elkerülhetik családjuk széthullását, gyermekeik gyermekvédelmi gondoskodásba kerülését és hogy életükben szinte visszafordíthatatlan változások következzenek be.

2010. évben a Szeretetszolgálat a XI. kerületből 10 családnak – 13 felnőtt, 17 gyermek – számára nyújtott elhelyezést.

A befogadott családoknak a lakhatáson kívül az alábbi segítségeket is nyújtja az Otthon:

- segítségnyújtás a szülők munkakeresésében,
- foglalkozások, megbeszélések felnőttek, gyermekek számára,
- jogi tanácsadás,
- pszichológiai beszélgetések, foglalkozások,
- teológiai támogatás,
- egyéb támogatás krízis helyzetben pl. élelmiszer, gyógyszer stb.,
- közösségi élet (ünnepek közös ünneplése, bográcsozás, kertészkedés, csoportfoglalkozások, kézműves foglalkozások).

III. 2. Vállalt személyes gondoskodást nyújtó ellátási feladatok

Az Egyesített Bölcsődei Intézmények a működési engedélyében szereplő vállalt feladatokat, az időszakos gyermekfelügyeletet illetve a játszóházat 2010-ben sem tudta működtetni a bölcsődék telítettsége miatt.

A gyermekek napközbeni ellátásának biztosítására az Egyesített Bölcsődei Intézmények telítettsége, illetve a nagy számú várakozóra tekintettel Újbuda Önkormányzata a kerületben működő nem állami fenntartók számára pályázatot írt ki. A pályázaton a bölcsődét, családi napközit, játszóházat működtető szervezetek vettek részt, akik vállalták, hogy a bölcsődében várólistán szereplő gyermekeket igény szerint fogadják, ehhez gyerekenként 200 E Ft összeget biztosított az Önkormányzat. 2010-2011. nevelési évre összesen 27 gyermek számára tudtak így férőhelyet biztosítani.

23. táblázat	A fenntartó neve	Az intézmény neve	A programban ellátott gyermekek száma
A pályázaton résztvevő szervezetek	Cyn-Ben Szolgáltató Betéti Társaság	Bölömbér Családi Napközi	5
	Mesefalva Családi Napközi Közhasznú Nonprofit Kft.	Mesefalva Családi Napközi	8
	Szülők Háza Kft.	Szülők Háza Családi Központ és Játszóház	5
	Még több MÉSét – Műgyetemi Dolgozók és Hallgatók Gyermekéért Alapítvány	Még több MÉSét – Műgyetemi Dolgozók és Hallgatók Gyermekéért Alapítvány Bölcsődéje	2
	Mobil Business Language Nonprofit Kft.	Little Bird Családi Napközi	3
	Azümzümbölcsei Családi Napközi Közhasznú Nonprofit Kft.	Züm-Züm Bölcsi Családi Napközi	3
	Törpilak Családi Napközi és Játszóház Nonprofit Kft.	Törpilak Családi Napközi	1

IV. Hatósági feladatok, intézkedések bemutatása

IV. 1. A Jegyzői Elsőfokú Gyámhatóság feladatainak bemutatása

A Gyámhatóság gyermekvédelmi feladatai elsősorban a gyermek családból való kiemelésének megelőzésére, a gyermek családban tartására, illetve a veszélyeztetettség megelőzésére, kezelésére irányulnak. A feladatot a Polgármesteri Hivatal Humánszolgálati Igazgatóság Szociális és Egészségügyi Osztály Gyermekvédelmi Csoportján keresztül a Jegyzői Gyámhatóság látja el.

A Gyámhatóság kapcsolatban van a jelzőrendszeri tagokkal (gyermekjóléti szolgálat, iskola, óvoda, bölcsőde, védőnői szolgálat, házi gyermekorvos, kórház, rendőrség, bíróság, ügyészség). Amennyiben valamely tagjától a gyermek veszélyeztetettségéről értesül, a jogszabályban felsorolt hatósági intézkedések valamelyikét megteszi, a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a

veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése érdekében. A törvényben meghatározott intézmények és személyek kötelesek jelzéssel élni, ha a gyermek veszélyeztetettségét tapasztalják.

A beérkezett jelzést követően a hatóság eljárást indít, hogy megvizsgálja a gyermek veszélyeztetettségét. A jegyzői gyámhatóság gyermekvédelmi munkájának gerincét a védelembe vétel iránti eljárások és az ideiglenes hatályú elhelyezések képezik.

Az eljárásoknak többféle kimenetele lehet, amelyek:

- Amennyiben nincs veszélyeztetés és a családgondozás sem indokolt az eljárás megszűnik.

- Az alapellátás elrendelése: a Gyermekjóléti Központ alapellátásra való felhívása a szülő és a kiskorú együttműködési nyilatkozata alapján; mely során családgondozó segíti a családot.

- Amennyiben az alapellátásban történő családgondozás mégsem vezet eredményre, a gyermekjóléti szolgálat családgondozója védelembe vételre tesz javaslatot a gyámhatóságnak.

Védelembe vétel során a hatóság kötelező feladatokat fogalmaz meg a szülő és a gyermek számára, ennek megvalósulását a családgondozó követi nyomon és segíti, amit a hatóság évente felülvizsgál. Eredményesség esetén megszünteti a védelembe vételt, eredménytelenség esetén más gyermekvédelmi intézkedést kezdeményez az illetékes Gyámhivatalnál.

- Ideiglenes hatályú elhelyezésre kerül sor, amennyiben a gyermek veszélyeztetettsége csak azonnali intézkedéssel szüntethető meg. A hatóság a gyermeket a családból kiemeli és ellátását megfelelően biztosító intézményben, nevelőszülőnél vagy más hozzátartozónál helyezi el.

A védelembe vételek okai között a szülők magatartása, életviteli problémái mellett egyre nagyobb számban szerepelnek olyan tényezők, amelyek a gyermek személyiségében keresendők: deviáns társasággal való kapcsolattartás, drog használat, magatartászavarok, igazolatlan mulasztás, lopással elkövetett tulajdon elleni szabálysértés.

A védelembe vétel elrendelésének indokaként előfordul még, hogy az elvált vagy válófélben levő szülők a gyermek elhelyezéséről, a kapcsolattartásról nem tudnak megegyezni, folyamatos konfliktusuk, egymással szemben tanúsított magatartásuk veszélyezteti a gyermeket. Ebben az esetben is sor kerül a magatartási szabályok előírására – természetesen ilyen esetben általában csak a szülők számára.

Amennyiben a védelembe vétel nem járt eredménnyel, a Gyámhatóság más gyermekvédelmi intézkedések megtétele érdekében megkeresi a Gyámhivatalt.

Ilyen gyermekvédelmi intézkedés például az átmeneti nevelésbe vétel, melyre a gyámhatóság azért tesz javaslatot a Gyámhivatalnak, mert a védelembe vétel nem járt eredménnyel, a gyermek veszélyeztetettsége a családban történő neveléssel, segítségnyújtással nem szüntethető meg.

Abban az esetben, ha a védelembe vétel már két éve fennáll és a védelembe vétellel a gyermek veszélyeztetettségét nem sikerült megszüntetni, a hatóság jogszabályban előírt kötelességének eleget téve ügyben keletkezett iratokat átteszi a

gyámhivatalhoz. A gyámhivatal a hivatalból indított eljárása során megteszi a hatáskörébe tartozó intézkedéseket.

A családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény, valamint a Gyvt.-t a tankötelezettség teljesítésével összefüggésben módosító 2010. évi LXVI. törvény 2010. augusztus 30-ai hatállyal bevezette az iskoláztatási támogatás jogintézményét. Az új jogintézmény célja a tankötelezettség teljesítésének, ezáltal a gyermek helyes irányú fejlődésének elősegítése.

Ha a gyermek nem teljesíti tankötelezettségét és összegyűlik 10 igazolatlan órája, az iskola ezt jelzi a jegyzői gyámhatóságnak. A gyámhatóság végzésben figyelmezteti a szülőt arra, hogy az adott tanévben mulasztott ötvenedik igazolatlan óra után el fogja rendelni az iskoláztatási támogatás felfüggesztését és ezzel egyidejűleg a gyermek védelembe vételét.

Amennyiben a gyermek továbbra sem teljesíti tankötelezettségét és 50 igazolatlan órája összegyűlik, a gyámhatóság – az iskola jelzése alapján – felfüggeszti az iskoláztatási támogatást és védelembe veszi a gyermeket. A hatóságnak e körben mérlegelési lehetősége nincs. Az iskoláztatási támogatás felfüggesztése határozatlan időre történik. Háromhavonként (3 tanítási hónapot magába foglaló időszakonként) a tanév lezárását követő 30 napon belül a jegyzői gyámhatóságnak felül kell vizsgálnia, hogy továbbra is indokolt-e a felfüggesztés, azaz a gyermek helyzete rendeződött-e, teljesítette-e a tankötelezettségét. A gyámhatóság csak akkor szüntetheti meg a felfüggesztést, ha a felülvizsgálattal érintett időszakban a gyermek egy órától sem hiányzott igazolatlanul.

Az iskoláztatási támogatás felfüggesztésének időtartama alatt az iskoláztatási támogatás egy eset kivételével a családtámogatási folyószámlán gyűlik. A felfüggesztés megszüntetésekor az összegyűlt iskoláztatási támogatás – az eseti gondnok közreműködésével – természetben kerül a gyermek számára biztosításra. A természetbeni juttatást ekkor sem egyszerre, hanem a felfüggesztés időtartamával megegyező számú hónapra elosztva, részletekben kell nyújtani. A kivételes, egyedi esetet a legrászorultabb, azaz a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek jelentik. Ha rájuk tekintettel állapították meg az iskoláztatási támogatást, számukra a felfüggesztés időtartama alatt az iskoláztatási támogatás teljes összegét természetben kell nyújtani.

Az új jogintézmény a jegyzői gyámhatóságra jelentős többletfeladatot rótt.

Ha a gyermek felügyelet nélkül marad vagy testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését környezete vagy önmaga súlyosan veszélyezteti, a gyámhatóság a gyermeket ideiglenes hatállyal elhelyezi. Az ideiglenes elhelyezésre általában TEGYESZ Alföldi utcai átmeneti otthonában kerül sor, több esetben sor került a gyermek nevelőszülőnél történő elhelyezésére is.

A felsoroltakon kívül a gyámhatóság bármely más olyan esetben is segítséget nyújt, amely hatáskörébe és illetékességébe tartozik, ellátja a törvényben vagy Korm. rendeletben hatáskörébe utalt egyéb feladatokat is (társhatósági megkeresésre környezettanulmányt és leltárt készít, teljes hatályú apai elismerő nyilatkozatot vesz fel, külön jogszabályban meghatározott esetben ügygondnokot eseti

gondnokot rendel ki és ment fel, közreműködik Gyámhivatali határozatok végrehajtásában).

A Gyámhatóság tevékenysége a 2010. évben

A 2009. év végén 83 védelembe vett kiskorút tartott nyilván a gyámhatóság. A 2010. év folyamán 16 kiskorú védelembe vételéről döntött a hatóság, de 18 gyermek helyzete rendeződött, veszélyeztetettsége megszűnt, ezért ők a nyilván tartásból törlésre kerültek, így a 2010. év végén nyilvántartott védelembe vett kiskorúak száma: 81.

A veszélyeztetettség okai többnyire a szülő magatartása (46), a gyermek magatartása (42) és a gyermek által elkövetett szabálysértés vagy bűncselekmény (9) összetevőiből adódnak.

Az iskoláztatási támogatás folyósításának felfüggesztéséről és az arra történő figyelmeztetésről adatok 2010. évben:

10 órás jelzés 52; 50 órás jelzés 26; jogerősen megszüntetett eljárások 2, egyik nagykorúság, másik ismeretlen helyen való tartózkodás okán, folyamatban lévő eljárások 17, támogatás jogerős felfüggesztése 4, ebből eseti gondnok kirendelése 1 esetben történt, a gyermekjóléti szolgálat családgondozójának személyében.

2010-ben 19 gyermek ideiglenes hatályú elhelyezésére került sor. A beutalások egy része a kerületünkben működő kórház csecsemő osztályának kérésére történt, mivel édesanyjuk nem tudott gondoskodni a gyermekekről. A beutalások másik része a védelembe vett családokban felmerült olyan mértékű problémák miatt volt, amiben a kiemelés indokoltá vált.

Nevelőszülőnél 1 kiskorú elhelyezéséről gondoskodott a hatóság, a többi esetben gyermekotthonban történt az elhelyezés, a 19 kiskorúból 5 külföldi kiskorú volt.

A gyermek családból való kiemelését igyekeznek a gyermekvédelem megelőzni, elkerülni, ezért gyakran alkalmazzák az átmenetileg kialakult nehéz élethelyzetek megoldására a Krízis Alapítvány Átmeneti Gyermekotthonának ellátását.

A gyámhatóságra 2010-ben 33 rendezetlen családi jogállású gyermekről érkezett értesítés, akiket születésükkor apa adatai nélkül anyakönyveztek. A 33-ból 4 esetben sikerült teljes hatályú apai elismerő nyilatkozat felvételével rendezni a gyermekek családi jogállását, a további 29 esetben az eljárás a gyámhivatalnál folytatódott.

2010-ben a gyámhatóság 567 határozatot hozott, mely közvetlenül megtámadható, a hozott határozatok ellen 6 esetben nyújtottak be fellebbezést. A hatóság 1 esetben a döntését saját hatáskörben visszavonta, 1 esetben a Budapest Főváros Kormányhivatala Szociális és Gyámhivatal, mint másodfokú hatóság a határozatot helyben hagyta, 1 esetben megváltoztatta, 2 esetben megsemmisítette, 1 esetben az eljárás folyamatban van.

IV. 2. A Gyámhivatal intézkedéseinek bemutatása

A Gyámhivatal gyermekvédelmi feladatai közé tartozik a család vagy a gyermek krízishelyzete miatt a Gyámhatóság, vagy más beutaló szerv által ideiglenes hatállyal gyermekotthonban vagy nevelőszülőnél elhelyezett gyermekek helyzetének vizsgálata után az esetleges átmeneti nevelésbe vétel. Olyan esetben is a Gyámhivatal dönt, amikor a gyermek ideiglenes hatályú elhelyezés nélkül kerül átmeneti nevelésbe, mert családja vagy saját magatartása miatt ki kell emelni a környezetéből.

A Gyámhivatal hatáskörébe tartozik a tartós nevelésbe vétel, az utógondozás, illetve az utógondozói ellátás elrendelése, valamint az otthonteremtési támogatás megállapítása és a gyermektartásdíj megelőlegezése.

Kerületünkben a 0-18 éves korosztályból nyilvántartott átmeneti nevelt gyermekek száma 66 fő.

Az átmeneti nevelésbe vett kiskorúak száma 2009. évhez képest növekedett a 2010. évben. A tartós nevelt gyermekek száma 1 fővel csökkent, így a 2010. évben 6 fő szerepelt a nyilvántartásukban. Az átmeneti nevelésbe vételt 3 fiatal esetben szüntette meg nagykorúságuk elérése miatt a Gyámhivatal. Egy fő átmeneti nevelésbe vétele örökbefogadással szűnt meg.

A Gyvt. értelmében a 2010. évben felülvizsgált átmeneti és tartós nevelt gyermekek közül 2 fő családba történő visszahelyezése történt meg.

Az átmeneti nevelésbe vett gyermekeknél a nevelésbe vétel oka jellemzően a gyermekek magatartási vagy beilleszkedési zavara, illetve a szülői elhanyagolás volt, illetve új elemként megjelent az okok között a családon belüli bántalmazás is. (Gyvt. 77-79.§).

Az ideiglenes hatállyal elhelyezett gyermekek vonatkozásában a Gyámhivatal a felülvizsgálatra vonatkozó eljárást a Gyvt.-ben előírtakat alkalmazza, amely alapján, amennyiben nem szükséges az intézkedés fenntartása, 30 napon belül megszüntetésre került az elhelyezés, abban az esetben, amennyiben szükséges a kiskorú elhelyezése gyermekvédelmi intézményben vagy nevelőszülőnél, úgy 35 napon belül döntést hoznak az átmeneti nevelésbe vételről. Abban az esetben, ha a gyermeknek a külön élő másik szülőnél vagy harmadik személynél történő elhelyezése indokolt, úgy a Gyámhivatal két hónapon belül dönt az adott személynél történő ideiglenes hatályú elhelyezésről és a gyermekelhelyezés megváltoztatása iránti bírósági per beindításáról.

A jogalkotó a Gyámhivatal feladatává tette a jegyző, mint első fokú gyámhatóság által elrendelt védelembe vétel felülvizsgálatát abban az esetben, ha a védelembe vétel már két éven át fennáll és megszüntetésére nincs lehetőség (149/1997. (IX.10.) Korm. rendelet 91/E. §). A felülvizsgálatot követően, amennyiben más gyermekvédelmi intézkedés megtétele szükséges, úgy a védelembe vétel megszüntetése mellett a gyámhivatal megteszi a szükséges intézkedéseket (átmeneti nevelésbe vétel, perindítás, feljelentés). Abban az esetben, ha egyéb gyermekvédelmi intézkedés nem szükséges, az ügy visszakerül a jegyzői gyámhatósághoz.

Pozitív változás a kerület ellátórendszerében, hogy az elmúlt időszakban családok átmeneti otthona kezdte meg működését (Menedékház Alapítvány), mely in-

tézmény segítséget nyújthat a lakhatási problémákkal küzdő gyermekes szülőknek, családoknak, így több esetben elkerülhető a lakhatási nehézségek miatt történő átmeneti nevelésbe vétel.

Budapest Főváros Önkormányzatának Módszertani Gyermekvédelmi Szakszolgálat munkatársaival, illetve a gyermekek törvényes képviselőjét ellátó kirendelt gyámokkal a Gyámhivatal kapcsolata legtöbbször megfelelő.

A Krízis Alapítvány és az Önkormányzat, valamint Budapest Fővárosi Önkormányzatának Módszertani Gyermekvédelmi Szakszolgálat közötti szerződés értelmében – továbbra is – az olyan átmeneti nevelésbe vett kiskorú, akit a Krízis Alapítvány gondozott, az átmeneti nevelésbe vételt követően is maradhat megszokott környezetében. Az Alapítvány nagykorúságuk elérése után vállalja utógondozói ellátásukat is, amennyiben ezt a fiatal kéri.

A gyermekvédelmi jelzőrendszer (oktatási, nevelési intézmények, egészségügyi szervek, stb.) működésével kapcsolatban az együttműködés évről – évre fokozatosan javul.

A családba fogadás jogintézményét az a szükségszerűség hívta létre, hogyha a szülő akadályozva van gyermeke nevelésében, de van a családjában vagy a család környezetében a kiskorú nevelésére alkalmas személy aki ideiglenesen családjába fogadja, hogy a gyermeknek ne kelljen gyermekotthonba vagy más idegen környezetbe kerülnie. A 2010. évben 15 fő a családba fogadott kiskorúak száma.

A 2010. évben utógondozói ellátásban 6 fő fiatal felnőtt részesült. A törvény pozitívuma, hogy a fiatal felnőttek részére legfeljebb 25 éves korukig biztosítja teljes ellátásukat. (Az utógondozói ellátás elrendelésének egyik fő indoka általában éppen az, hogy a fiatal nem tudja önállóan biztosítani létfenntartását.) Az utógondozói ellátás általában jól működik, az otthonok segítik a nagykorúvá vált fiatalokat az életkezdésben.

A 331/2006. (XII.26.) Korm. rend. 9. § a)-b) pontjában foglalt rendelkezés alapján a gyámhivatalok feladata intézkedni a bíróság, illetve a gyámhivatal által szabályozott kapcsolattartás végrehajtásáról, illetve a már működő kapcsolattartások újraszabályozásáról. Ezek az ügyek a gyámhivatali munka legnehezebb területét jelentik.

A kapcsolattartás végrehajtására vonatkozóan a 2010. évben 148 eljárás indult, amely ismét növekedést jelent az előző évhez képest. Ebben az ügytípusban az eljárások számának növekedése évek óta megfigyelhető. A problémát sok esetben a szülők közötti konfliktus okozza. A jogszabály lehetőséget ad arra, hogy kérelemre vagy hivatalból – a szülők közti ellentétek kezelésére – a Gyámhivatal megkeresse a Gyermekjóléti Szolgálatot, ahol mediációs eljárás keretében közvetítő (mediátor) szakemberek segíthetnek a szülők közötti problémák megoldásában, azonban ezt kevesen veszik igénybe.

A vonatkozó jogszabályi rendelkezések értelmében, ha a szülők vagy más személy a kapcsolattartást szabályozó határozatnak nem tesz eleget, a Gyámhivatal végzésben elrendeli a végrehajtást és a mulasztót figyelmezteti jogellenes magatartása megszüntetésére. Ennek eredménytelensége esetén a közigazgatási ható-

sági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) végrehajtására vonatkozó szabályait kell alkalmazni, amely a gyakorlatban a mulasztó szülő bírságolását jelenti a legtöbb esetben.

A kapcsolattartás megvalósulásának folyamatos akadályozása miatt a Gyámhivatalnak lehetősége van a feltételek fennállása esetén feljelentést tenni a rendőrségen kiskorú veszélyeztetése végett, valamint pert kezdeményezhet a bíróságon a gyermekelhelyezés megváltoztatása iránt.

A végrehajthatatlanság időnként fennálló oka a bírói szabályozás hiányosságai (pl. pótlás időpontja, gyermek átadásának-átvételének pontos helye, időpont pontos meghatározásának hiánya stb.), amelyek nagyon fontos feltételek a bizonyítási eljárás során.

Jelenleg a gyermekjóléti szolgálat vállalja az oda szabályozott kapcsolattartások esetében a felügyelet biztosítását, de csak hét közben.

Egyre több esetben (különös figyelemmel az igazságügyi szakértői vizsgálatok eredményére) lenne szükség a gyermekjóléti szolgálat felügyelete mellett történő szabályozásra. A hét közbeni kapcsolattartás szabályozása mind a gyermek, mind a szülők esetében problematikus, szükséges lenne a hétvégi kapcsolattartási forma szabályozása, azonban erre nincs lehetőség, mivel hétvégi ügyeleti rendszer nem működik a gyermekjóléti szolgálatnál.

A 2010. évben 10 esetben állapított meg a Gyámhivatal otthonteremtési támogatást fiatal felnőtt részére. (Gyvt. 25-27.§). Az érintett jogszabály 2010. január 01-től hatályos módosítása következtében a fiatal felnőttek már 30 éves korukig igényelhetik a támogatást, a korábbi 25 éves korhatárral ellentétben.

Egy jogszabály módosítás alapján ismételten lehetőség nyílt arra, hogy az otthonteremtési támogatást államilag támogatott lakás előtakarékosági programban való részvételre is felhasználhassák a jogosultak. A jogszabályban meghatározott adható összegek nagysága miatt a fenti felhasználási formát nagyszámban veszik igénybe a kérelmező fiatal felnőttek. Valóban hasznos felhasználási formának bizonyul továbbá a támogatásnak önkormányzati bérlakás bérleti díjának finanszírozására való felhasználás, de lehetőség van magánszemély tulajdonában lévő lakás bérleti díjának kifizetésére történő felhasználása is. A legritkább esetben fordul elő, hogy a fiatal felnőtt a támogatás összegét ingatlan vagy ingatlan tulajdoni hányadának megvásárlására tudja felhasználni.

Gyermektartásdíj megelőlegezése tárgyában 2010-ben a Gyámhivatalhoz 22 kérelem került benyújtásra, mely 28 gyermeket érintett. Bár nem minden esetben került megállapításra a megelőlegezés, de ebben az ügytípusban is növekedés tapasztalható – a kérelmek számát tekintve – a 2009. évhez képest. Ismételt igénylések is történnek.

Az otthonteremtési támogatás, valamint a gyermektartásdíj állam általi megelőlegezésével kapcsolatban említést érdemel, hogy a támogatások a központi költségvetés terhére kerülnek kifizetésre.

Kiemelkedő jelentőségű a Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Önkormányzat Jegyzője, mint I. fokú Gyámhatóság, a Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Önkormányzat Gyámhivatala, a BRFK. XI. Kerületi Rendőrkapitánysága között 2003. évben létrejött együttműködési megállapodás, a családon belüli erőszak megelő-

zése, a sértettek fokozottabb védelme, a közrend és közbiztonság javítása érdekében. Az együttműködés megfelelő a Jegyző és a Gyámhivatal, a BRFK. XI. Kerületi Rendőrkapitányság között a család, a gyermekek védelmében. Minden évben a közös tevékenység értékelésre kerül.

Jogszabályi rendelkezés folytán a hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távoltartásról szóló törvény (2009. évi LXXII. törvény) szerinti családvédelmi koordinációért felelős szervként az elsőfokú gyámhivatal került kijelölésre. A hatáskör alapján a gyámhivatal, amennyiben a jelzőrendszeren keresztül, vagy ügyféli megkeresés által értesül a családon belüli erőszak gyanújáról, kérésre meghallgatja és tájékoztatja a bántalmazott személyt a jogi és egyéb segítségnyújtásra vonatkozó lehetőségeiről, külön kérésre a bántalmazót is tájékoztatja az esetleges jogkövetkezményekről, valamint amennyiben kiskorú érintett is van az esetben, megteszi a hatáskörébe tartozó szükséges intézkedéseket.

24. táblázat	A családba fogadás mutatói	2009	2010
	Családba fogadott kiskorúak száma	21	15
	Elutasított kérelmek száma	-	-
	Folyamatban lévő ügyek száma	-	-
25. táblázat	Az átmeneti neveltek adatai	2009	2010
	Tárgyévben átmeneti nevelésbe vett kiskorúak száma	19	15
	Megszűnt átmeneti nevelések száma az év során	10	6
	Átmeneti neveltek után fizetésre kötelezett hozzátartozók száma	34	21
	December 31-én nyilvántartott átmeneti neveltek száma:	59	66
	Ebből: örökbefogadhatónak nyilvánítottak száma	12	5
26. táblázat	A tartós neveltek adatai	2009	2010
	Tárgyévben tartós nevelésbe vett kiskorúak száma	3	0
	Megszűnt tartós nevelések száma az év során	0	1
	December 31-én nyilvántartott tartós neveltek száma	7	6
27. táblázat	Az utógondozói ellátás adatai	2009	2010
	Nevelőszülőnél elhelyezve	0	-
	Gyermekotthonban elhelyezve	2	3
	Utógondozói otthonban elhelyezve	1	3
	Egyéb helyen elhelyezve	-	-
	Elutasított kérelmek száma	-	1
	Ellátásban részesült fiatal felnőttek száma	3	6

28. táblázat

Gyermektartásdíj megelőlegezése	2009	2010
Tárgyév folyamán gyermektartásdíj megelőlegezése iránt indult eljárások száma	19	22
- Ebből érintett gyermekek száma:	24	28
Határozattal megelőlegezett gyermektartásdíjak száma	7	12
- Ebből érintett gyermekek száma	7	15
Elutasított kérelmek száma	9	2
Folyamatban lévő, illetve megszűnt eljárás	3	7
December 31-én megelőlegezésben részesült gyermekek száma	10	27

29. táblázat

Az otthonteremtési támogatás adatai	2009	2010
Támogatásban részesült fiatal felnőttek száma	7	10
Elutasított kérelmek száma	1	0

IV. 3. Egyéb hatósági feladatok

Az Önkormányzat Jegyzője a szociális és gyermekvédelmi intézmények működési engedélye ügyében, illetve egyéb hatósági ügyekben szociális hatóságként jár el.

2010. évben szociális területen 1 működési engedély kiadására illetve 4 módosítására került sor. Gyermekvédelem területén 20 új működési engedély kiadására került sor, 1 esetben módosítás történt.

A 2010. évben működést engedélyező hatóságként ellenőrzési jogkörben a gyermekvédelem területén 5 szolgáltatás, szociális területen 3 szolgáltatás esetén járt el a Hivatal. Az ellenőrzések során a tárgyi, személyi feltételeket illetve a belső szabályzatok szakszerűségének vizsgálatára került sor. Hiányosságok megállapítására nem került sor.

30. táblázat

	Szervezet	Tevékenység
Kiadott és módosított működési engedélyek – szociális terület	Szociális Szolgálat (1221 Budapest, Anna u. 10.)	házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, pszichiátriai betegek, fogyatékosok nappali ellátása, idősek klubja, étkeztetés, támogató szolgáltatás
	RÉV Szenvedélybeteg-segítő Szolgálat Közösségi Ellátó Részleg (1111 Budapest, Bartók Béla út 96.)	szenvedélybetegek közösségi ellátása
	RÉV Szenvedélybeteg-segítő Szolgálat Nappali Ellátó Részleg (1111 Budapest, Csóka u. 5.)	szenvedélybetegek nappali ellátása
	RÉV Szenvedélybeteg-segítő Szolgálat Alacsonyküszöbű Ellátó Részleg (1111 Budapest, Bartók Béla út 96. és 1111 Budapest, Csóka u. 5.)	alacsonyküszöbű ellátás
	Senior Apartmanház Üzemeltető Nonprofit Kft. (1119 Budapest, Bikszádi u. 53/2.)	nappali ellátás-idősek klubja

31. táblázat

	Szervezet	Tevékenység
<i>Kiadott és módosított működési engedélyek – gyermekjóléti terület</i>	Boldogságban Felcseperedni Alapítvány – Manócska Alapítványi Bölcsőde (1117 Bp., Dombóvári út 6-8.)	bölcsőde
	RMV 2007 Kft. – Cseperedő Képességfejlesztő Játsszóház (1117 Budapest, Karinthy Frigyes út 13. I. em. 4 aj.)	játsszóház
	Kisdedóvó Közhasznú Alapítvány (1118 Budapest, Hársmajor utca 14/A.)	családi napközi (2), játsszóház
	Babaszoba Kft.- Babapihenő Játsszóház (1114 Budapest, Móríz Zsigmond körtér 3/B. fsz. 6.)	játsszóház
	Mobil Business Language Nonprofit Kft. – Little Bird Családi Napközi (1112 Budapest, Hosszúréti út 41-43.C ép. Fsz.)	családi napközi, játsszóház
	Dr. Majoros Anna – Dió Játsszóház, Sisere Családi Napközi (1118 Budapest, Dió u. 11. 1/1.)	családi napközi, játsszóház
	DELFINO Szolgáltató és Kereskedelmi Kft. – Delfino Bölcsőde és Családi Napközi (1116 Budapest, Kővirág sor 135.)	bölcsőde, családi napközi
	Azümzümbölcsi Családi Napközi Közhasznú Nonprofit Kft.- Züm-Züm Bölcsi Családi Napközi – (1114 Budapest, Eszék u. 4/b. mfsz. 2.)	családi napközi
	Pipacs Mező Közhasznú Alapítvány – Pipacstündér és Pipacsmanó Családi Napközi – (1112 Budapest, Nagyida u. 5.)	családi napközi (2)
	Mesefalva Családi Napközi Közhasznú Nonprofit Kft. – Mesefalva Családi Napközi (1116 Budapest, Szerelmey Miklós u. 15.)	családi napközi
	Törpílak Családi Napközi és Játsszóház Nonprofit Kft. – Törpílak Családi Napközi (1119 Budapest, Tétényi út 75/b.)	családi napközi
	Otthonnapközök e-GO Családi Napköziket Üzemeltető Ügyviteli és Szolgáltató Nonprofit Kft – Kolibri Kreatív Angol Nemzetközi Családi Napközi (1114 Budapest, Bukarest u. 8-10. 1. lph. 1/3.)	családi napközi
	TÁDÉ Játsszóház és Fejlesztő Közhasznú Alapítvány – Csibebölcsibe Családi Napközi (1113 Budapest, Daróczi út 52. félemelet 1.)	családi napközi
	Maminti Alapítvány – Süni Családi Napközi (1115 Budapest, Tétényi köz 8.)	családi napközi
	Budafok-Tétény Budapest XXII. kerületi Önkormányzat Egyesített Bölcsőde – (1221 Budapest, Leányka u. 40/A.)	bölcsőde

32. táblázat

	Feladat	2009	2010
<i>Egyéb szociális hatósági feladatok</i>	gondozási szükséglet megállapítása	215	185
	jegyzői igazolás ORSZI felé	99	222
	jegyzői igazolás időszthon részére	854	722
	Hatósági bizonyítvány eu. szolgáltatás igénybevételére	1 144	1 515

V. A bűnmegelőzési program főbb pontjainak bemutatása

A Képviselő-testület 2005. évben fogadta el Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Önkormányzata Közbiztonsági és Bűnmegelőzési Stratégiáját.

A stratégia célja a társadalmi bűnmegelőzés szellemében megfelelő keret biztosítása, az alapvető emberi jogok érvényesítése, az életminőséget javító közbiztonság megteremtése, a jogsértéseket előidéző okok és a sértetté válás veszélyének csökkentése, a bűncselekmények eredményes megelőzése, a lakosság és az anyagi javak védelme érdekében tevékenykedők közötti célirányos párbeszéd megteremtése.

A kerületi polgármesteri vezetés célkitűzése az állampolgárok biztonságérzetének javítása. A bűnözés nemzetközi terjedésével, az egyre gyakrabban előforduló katasztrófák következményeinek leküzdésével, a köz- és környezetbiztonságot érintő események számának folyamatos növekedésével minden településnek szembe kell néznie. E kihívások kezelése mind bonyolultabbá válik, költsége nagymértékben nő.

A közbiztonság közügy, az életminőség elsődleges összetevője. Az egyes állampolgár közérzetére, csakúgy mint az összlakosság hangulatára jelentős hatással van. Ahol kellő mértékű a biztonság, ott a materiális életkörülmények is jobbak és nagyobb a tőkebefektetési kedv. A rossz közbiztonság taszítja a tőkét, taszítja az idegenforgalmat, ezért a közbiztonsággal, mint gazdasági tényezővel számolni kell.

A stratégiában megfogalmazott célok megvalósításával 2010. évben a közbiztonság helyzetéért felelős alpolgármester felügyeletével közbiztonsági tanácsnok, bűnmegelőzési referens valamint az Önkormányzat tulajdonában lévő Újbuda 11. Nonprofit Kft. foglalkozott. A működéséhez szükséges anyagi forrást Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Önkormányzat a XI. kerület Közbiztonságáért Közalapítvány szakmai véleményezése után, a helyi költségvetés keretéből biztosította.

A kerületi közbiztonság vonatkozásában a koordinatív önkormányzati feladatmegvalósítás szakmai szolgáltató szervezete az Újbuda 11. Nonprofit Kft és a 2008. évben megalakult Újbuda Közterület-felügyelet.

Újbuda Önkormányzata folyamatosan meg kívánja valósítani az önkormányzatokról szóló törvény által meghatározott feladatokat, ezért 2009-ben is a közbiztonsági és bűnmegelőzési területen végzett munka hatékonyságának érdekében feladatokat határozott meg, konkrét helyzetelemzés alapján stratégiai célokat és prioritásokat jelölt ki.

A célmegvalósításhoz szükséges konkrét feladatok a közrend és közbiztonság fenntartásáért tevékenykedő szervezetekkel (kerületi közbiztonsági alapítvány, rendőrséggel, polgárőrséggel, közterület felügyelet, humánszolgáltató intézmények) való szakmai együttműködés keretein belül, a 2010. évben is négy pilléren nyugodtak. Ezek a következők:

Közösségi bűnmegelőzés
 Közösségi célú szolgáltató tevékenység
 Közlekedésbiztonság fejlesztése
 Közösségi célú vállalkozási tevékenység

Közösségi bűnmegelőzés

Térfigyelő rendszer üzemeltetése, fejlesztése

A térfigyelő kamerarendszerek telepítésének és üzemeltetésének tárgyában, a hatóságok és a jogvédő szervezetek között folytatott állandó és országos szintű

szakmai viták ellenére, Újbuda közbiztonsági szakemberei szerint a térfigyelő rendszerek működése pozitívan befolyásolja a közrendet, a közbiztonságot.

A szakmai igények gyűjtése új műszaki megoldások kezdeményezése, kivitelezése is önkormányzati feladatkör. A rendszeres, szakmai konzultáción alapuló munkavégzés eredményeképp 2010-ben a térfigyelő kamerarendszer közbeszerzési eljárás keretén belül jelentős fejlesztésen esett át. A kamerák száma közel megkétszereződött, a technikai feltételek korszerűsödtek.

A térfigyelő központokban szolgálatot teljesítő szabadidős rendőrök bérét az Önkormányzat az erre a célra elkülönített pénzeszközből finanszírozta.

Drogprevenciós felvilágosító előadás-sorozat a kerületi oktatási intézményekben

Az évente 1-3 ezer diákot érintő, addiktológus szakember által 2004. óta folyamatosan megtartott tartott foglalkozások alkalmával az ismeretátadás közvetlen formában, interaktív módon történt, a hangsúly a droghasználat veszélyeire és a lehetséges jogi következményekre helyeződött.

Bűnmegelőzési tábor

Az újbudai általános iskolák felső tagozatos diákjai számára elérhető bűnmegelőzési tábor hét éve, így 2010-ben is megszervezésre került.

A tábor tematikus célzattal valósult meg, a vezető téma a bűnmegelőzés és a közbiztonság. A résztvevő fiatalok a táborban megszerzett ismereteik birtokában, társadalmi beilleszkedésük során tudatosabban kerülhetik el az áldozattá, illetve a bűnelkövetővé válás kockázatát. Nevelési cél, hogy jövő nemzedékét alkotó tizenévesek könnyebben váljanak tudatos, jogkövető állampolgárokká. Lássák meg, hogy az állampolgári jogokhoz kötelezettségek is tartoznak, amelyek minden körülmények között megtartandók a társadalmi morál fenntartása, megjavítása érdekében.

Kábítószerügyi Egyeztető Fórum (KEF) drogprevenciós munkájának rendezett végrehajtása

2010-ben az Újbudai KEF a közös cselekvés, a partneri együttműködés kialakítását célozta meg a társadalom minél szélesebb köreiben. Szükséges a közös platform kialakítását az egészséges életmód megítélésének, társadalmi értékének tekintetében. Alapelv a szektorsemlegesség; az ellátandó feladatok tekintetében a mérce a kompetencia és hatékonyság, más szempontok érvényesülése csak másodlagos.

Önkormányzati támogatású nagyrendezvényeken helyszíni felvilágosítás

A kerület által szervezett nagyrendezvényeken, telepített pavilonban a szakemberek felvilágosítási tevékenysége révén a szülők és gyermekeik egyidejűleg bővíthették ismereteiket a kábítószeres hatásmechanizmusának, az emberi szervezetre gyakorolt hatásának vonatkozásában. Az érdeklődők számára demonstrációs anyagok, szóróanyagok, tesztlapok tették érdekessé a témát.

Lakossági biztonság támogatási program (Hevederzár program)

Jó ár-érték arányú projekt a lakossági biztonságérzet erősítése érdekében. A Program 2007-ben kezdődött, melynek keretén belül 2010-ben is biztonsági zá-
rak kerültek felszerelésre, elsősorban idős és egyedül élő emberek számára. A költségek 80 százalékát Újbuda Önkormányzatának anyagi támogatása fedezte.

Közösségi célú szolgáltató tevékenység

Polgárőr Egyesületek hatékonyságát segítő tevékenységek

Az Önkormányzat által támogatott feladatot végző szervezetekkel való együtt-
működés és azok támogatása. Polgárőr diszpécserközpont áthelyezése, funkciói-
nak felülvizsgálata, átszervezése az érintett szervezetek bevonásával.

Állampolgárok biztonságérzetének növelése

A lakosság szubjektív és objektív biztonságérzetének növelése érdekében a
közbiztonság fenntartásával foglalkozó szervezetek és az állampolgárok kapcso-
latfelvételének, kommunikációjának elősegítése. „Zöld szám” működtetése a Köz-
terület felügyelet, Polgárőrség, Tűzoltóság, Rendőrség, ÁNTSZ, Polgári Védelem
könnyű elérhetősége érdekében. Diszpécser központban fogadott állpolgári beje-
lentés alapján, a megfelelő erők azonnali mozgósításával a lehetséges károk mi-
nimalizálása.

E-Magyarország pont

A meglévő lakossági igény miatt 2010-ben továbbra is fontos volt az ingyenes
közösségi internet hozzáférés biztosítása. (Szent Gellért tér 3.)

Közlekedésbiztonság

Mobil sebességmérő táblák működtetése

A sebességmérők adatainak gyakorlati hasznosítása. Nagyszámú szabálysértés
esetén rendőrségi éles mérés kezdeményezése.

Ifjúsági közlekedésbiztonsági oktatás

A KRESZ oktatásának szorgalmazása a kerületi oktatási intézményekben, „Jogsi
program”.

Közlekedésbiztonsági park kialakítása

A programhoz csatlakozók (Suzuki Plusz Kft.) segítségével létrejött a nagyközönség számára is látogatható közlekedési park, amely elsősorban az iskoláskorú fiatalok számára kíván lehetőséget biztosítani a közlekedési ismeretek elsajátítására, szórakoztató, közösségformáló módon.

Elkezdődött a közlekedésbiztonság elméleti és gyakorlati oktatásának a kerületi iskolák pedagógiai programjába való integrálása.

Közlekedési, közrendvédelmi „Vedd észre, tedd szóvá” mozgalom

A Kft. által üzemeltetett internetes portál, valamint a helyi média (Újbuda újság, TV) közreműködésével interaktív kapcsolatrendszer megteremtése a közlekedés résztvevői számára (autósok, kerékpárosok, tömegközlekedők, gyalogosok minden korosztályból). Bejelentések fogadása személyesen, postai úton, telefonon, interneten (Diszpécser központ). Az intézkedések megtétele utáni utókövetés, értesítés gyakorlati megvalósítása.

Közösségi célú vállalkozási tevékenység

Biztonságtechnikai rendszerek (mechanikus, elektronikus) bemutatása, kiajánlása, szakértők és értékesítők felé.

A felmerülő széles körű biztonsági igény teljes körű kiszolgálása alvállalkozó bevonásával.

Zárt, őrzött parkolók üzemeltetése saját szervezésben

Fokozódó lakossági igény kiszolgálása önkormányzati tulajdon hasznosításával.

Játszóterek őrzése, gondnokolása

Az utóbbi években felújított játszóterek állapotának megőrzése, fenntartása kisebb költséget jelent, mint a vandálok pusztító munkájának helyreállítása.

Pályázatfigyelés, pályázatírás

A Kft. tevékenységéhez kapcsolható hazai és nemzetközi pályázatokon való részvétel központi források megszerzésének érdekében.

Forrásteremtő tevékenységek

A bűnmegelőzéssel foglalkozó helyi szakemberek fontosnak tartják, hogy a saját (helyi önkormányzat költségvetési támogatás) pénzeszközökön kívül, sikeres pályázatok útján központi forrásokhoz jussanak. Újbuda Önkormányzatának felké-

szült pályázatíró szakemberei évről-évre komoly központi forrásokhoz juttatják a projekteket, a végrehajtó szervezeteket.

2009-ben a Gyermek és fiatalok integrációs programjai (TÁMOP-5.2.5/08/1/C) pályázati kiíráson elnyert 20 millió forint EU támogatás lehetőséget biztosított az Önkormányzat és egyéb szervezetek számára a kábítószer-probléma kezelésével összefüggő célok megvalósítására.

A projekt 2010. évben Újbuda Önkormányzata a szakmai szervezetek (Kerületi Rendőrkapitányság, Újbuda 11. Kft., Újbudai Humán Szolgáltató Központ, Újbudai Pedagógiai Intézet, Katolikus Caritas, Magadért Alapítvány, Újbuda Közterület-felügyelet) segítségével került megvalósítására.

2005. október 1. óta a kerületi bűnmegelőzési stratégiában megfogalmazottaknak megfelelően az Önkormányzat bűnmegelőzési tevékenységét a hivatalban dolgozó bűnmegelőzési referens szervezi és irányítja. Feladatkörében ellátja a stratégia végrehajtásának koordinálását, napi munkakapcsolatot tart az önkormányzat közbiztonsági tanácsnokával és a területért felelős polgármesterrel.

Az új státusz feladatrendszer nagyobb mozgásteret biztosít az önkormányzat számára, átláthatóbbá, átjárhatóbbá válik a kerületi szervezetek közbiztonsági, bűnmegelőzési tevékenysége, a koordinációs tevékenység hatására növekszik az elvégzett munka határfoka.

Újbuda Közterület-felügyelet létszámának megemlése, Kerületőrség működtetése.

A közterületek rendjére, tisztaságára vonatkozó szabályok végrehajtásának ellenőrzésére, a jogi normákba ütköző cselekmények megelőzésére, meggátolására, megszüntetésére, továbbá a közterületen folytatott engedélyhez kötött tevékenységek szabályszerűségének ellenőrzésére 2007-ben Újbuda Képviselő-testülete döntést hozott a Helyi Közterület felügyelet megalakításáról, amely testület 2008-ban megkezdte működését. A lakossági és szakmai visszajelzések 2010-ben is pozitívak voltak, igazolták a felügyelet létezésének jogosságát. .

Az ifjúkori bűnözés alakulása

A helyi rendőrség beszámolója szerint az elmúlt évek statisztikai adatai azt mutatják, hogy az ismertté vált bűnelkövetők száma folyamatosan nő. Ezzel ellentétben a fiatalkorú bűnelkövetők száma csökken, ami elsősorban a fiatalkorú populáció csökkenésével hozható összefüggésbe.

Általános megállapítások:

a leggyakrabban kisebb értékű vagyon elleni bűntetteket követték el, bűncselekményeiket legtöbbször többen, társas elkövetési alakzatban valósították meg,

cselekményeik többségét saját korosztályuk tagjainak sérelmére követték el. gyakoriak a közeli, vagy alkalmi ismerőseik sérelmére elkövetett lopások és rablások, valamint testi sértések.

A kis és fiatalkorúak bűnözéséről pontos szám adatokkal nem rendelkezünk. Ennek két fő oka van. Az egyik a hatóság előtt rejtve maradó bűncselekmények köre. Sok esetben a magánindítvány hiánya miatt nem indul eljárás, de előfordul,

hogy a sértettek a büntethetőséget kizáró ok miatt nem is jelentik a történeteket. A másik tényező az elkövető személyének felderítetlensége. Az ismeretlen tettes mutató az összes ismertté vált bűncselekmény mintegy 20 %-a. Ebben a körben csak becsülni tudjuk az esetleges kiskorú elkövetők arányát.

Továbbra is a vagyon elleni cselekmények, ezek közül is a kisebb értékű, alkalmi jellegű lopások teszik ki a bűncselekmények túlnyomó részét. Sok kis és fiatalkorú elkövetővel találkozunk a gépkocsi feltöréseknél, motiválatlan rongálásoknál. A csoportosan elkövetett rablásokban való részvételük is igen magas.

Gyakori a társas bűnelkövetés. A kortárs csoportok létszáma jellemzően 3-6 fő. Nem ritkán jelen vannak az ifjú felnőttek is, mint hangadók, irányítók. A rablásokat szinte kivétel nélkül együttesen követik el. A fiatalok egyre több értéket hordanak magukkal. Az értékesebb ruhadarabok, karórák, kerékpárok, mobiltelefonok, készpénz, erőszakos megszerzése igen gyakori.

A kábítószerrel való visszaélések tekintetében a fiatalkorúak részvétele egyre jelentősebb, riasztó tény, hogy egyre több gyermekkorú is részt vesz ilyen bűncselekmények elkövetésében. A bűnügyi adatok szerint az eddig rendszerint csak fogyasztói magatartást kifejtő fiatalok már terjesztőként is részt vesznek az elkövetésben.

A személy elleni támadásoknál az erőszakos elkövetés dominál, nem ritka a durva, kegyetlen végrehajtás sem.

Az elmúlt évek tendenciái alapján megállapítható, hogy az ifjú korosztályok bűnözésben való részvétele egyre jelentősebb. Az elkövetési magatartások és a potenciális elkövetők jellemző, felismerhető sajátosságokkal rendelkeznek.

Az ifjúkori devianciák életkorhoz köthetők, gyakran kriminalitás közeli helyzetet mutatnak. Az erőszakos cselekmények száma és tartalma negatív irányba mozdult el, agresszív, kegyetlen elkövetési módszerek jelentek meg. A gyermekek sérelmére elkövetett személy elleni támadások száma emelkedett.

A szekta-kérdés változatlanul napirenden van, veszélyforrást képez. A kábítószer-bűnözés kiemelt célpontjai továbbra is a fiatalkorúak. A kábítószer árusítása pedig új pénzszerzési formává nőtte ki magát. Megszaporodtak a pedofil jellegű ügyek, mindennaposnak tekinthető a kiskorúak szexuális zaklatása, kizsákmányolása.

VI. Újbuda demográfiai mutatói

Újbuda demográfiai mutatóit- 2010. január 1. fordulónappal – a következő táblázatok mutatják be.

33. táblázat

Korosztály	Lakosságszám (fő)
0-14 év	17 220
14 év felett	127 864
Összesen	145 084

34. táblázat

Korosztály	Lakosságszám (fő)
0-18 év	21 528
19-60 év	83 874
60 év felett	39 682
Összesen	145 084

VII. Összefoglalás

Az Önkormányzat a 2010. évben is eleget tett jogszabályi kötelezettségeinek mind a szociális mind a gyermekvédelem területén.

A civil szervezetekkel történő együttműködés továbbra is hatékony volt 2010-ben is a szociális és gyermekvédelmi szolgáltatások tekintetében.

A gyermekjóléti szolgáltatások körében a bölcsődei férőhelyen továbbra is magas a várakozók száma. A 2010. második felében bevezetett nevelési támogatás segítséget jelentett a bölcsődébe hely hiányában be nem került gyerekek szüleinek.

Az Egyesített Bölcsődei Intézményekben 2011. áprilisi adatok szerint 1 359 fő jelentkezését tartják nyilván. A 832 férőhellyel működő intézményben 2011-től jelentkezni csak a következő nevelési évre lehet, így az intézményben csak a valós igényekkel jelentkezőket kell majd nyilvántartani.

A helyhiány csökkentésének érdekében konténer bölcsődével 14 új férőhely, illetve meglévő bölcsőde átalakításával 12 férőhely létrehozását tervezi az Önkormányzat, amelyről a Képviselő-testület már döntést hozott.

Az Önkormányzat részéről az alternatív szolgáltatások támogatása 2011-ben is fő irányvonal önkormányzati ingatlan bérbeadásával, illetve új férőhelyek kialakításához nyújtott támogatással és már működő szolgáltatások számára kínált pályázati lehetőségekkel.

A Rendelet módosítására 2010. évben december hónapban került sor. A módosítások a 2011. évet érintik.

Újbuda 2010. évi közbiztonsági helyzete az országos átlagnak megfelelő szintet mutatott, a helyi problémák kezelhetőeknek bizonyultak, de a naprakészség fenntartása, a metódusok folyamatos megújításának szükségessége nem nélkülözhető a bűnmegelőzés szakterületén.

Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Önkormányzata folyamatosan figyelemmel kíséri a szakmapolitikai változásokat és jövőbeni döntéseit, céljait a jóváhagyott Nemzeti Szociálpolitikai Konceptióban megfogalmazottak szerint készíti majd elő.